

Per 1366/2014

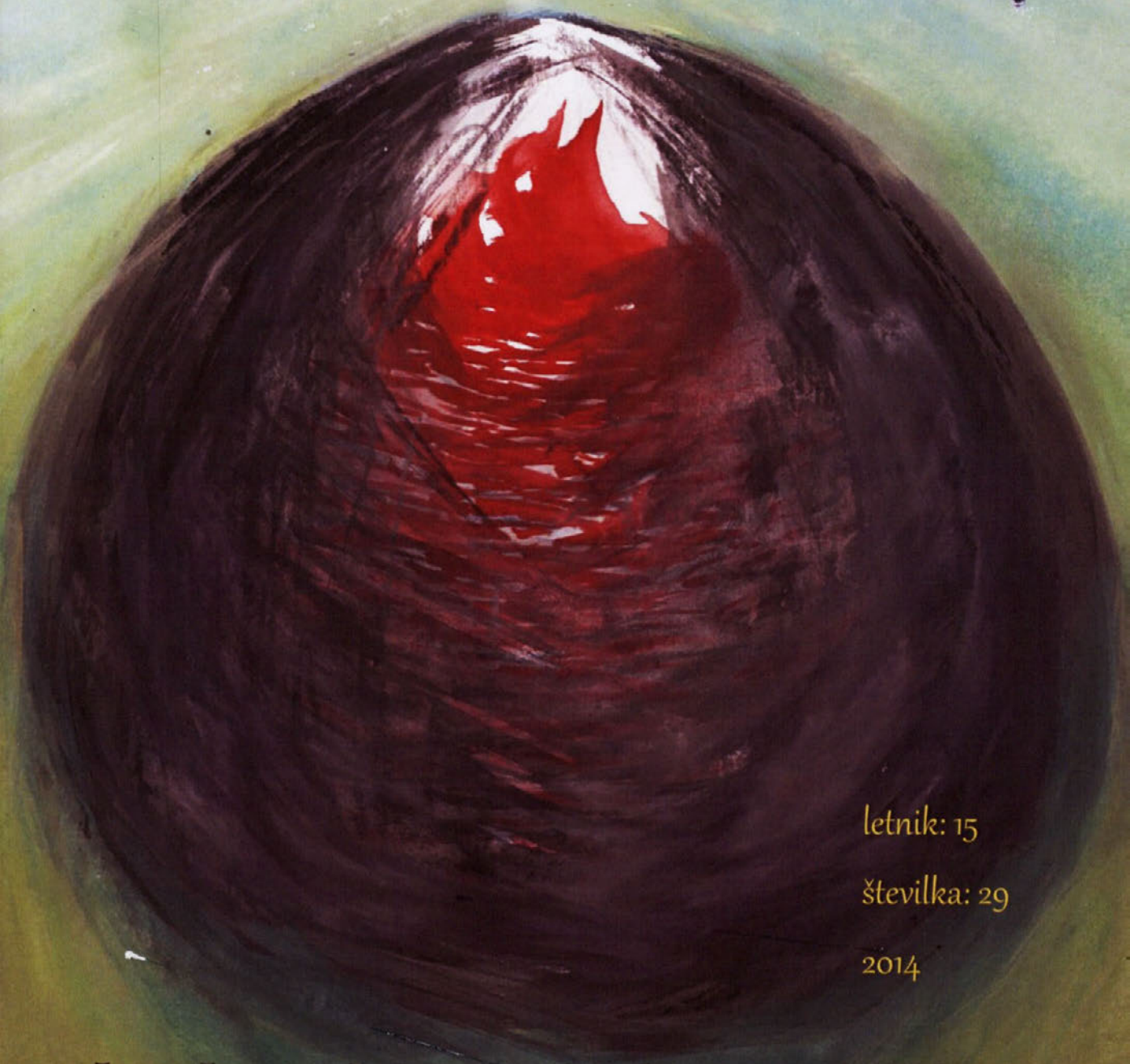

10038971,29

COBISS •

GORIŠKA KNJARNICA

OB LAAR

letnik: 15

številka: 29

2014

glasilo Kulturnega društva Zavratec

robert rjavec fo

1	KAZALO
1	UVODNIK
2	AKTUALNO
2	AVTOMATSKI ZUNANJI DEFIBRILATOR (AED)
3	NOVI SVET KS ZAVRATEC, GRB ZAVRATCA
4	VAJE PGD ZAVRATEC V LETU 2014
4	MLADI GASILCI OSTAJO V VRHU GASILSKE ZVEZE
6	IDRIJA
7	ŽUPNIJSKI PASTORALNI SVET V LETU 2014
7	ŽUPNIJSKO ROMANJE NA SVETO TROJICO
8	»V GOSPODU JE MOJA MOČ IN GOSPOD JE MOJA
9	LUČ
9	MIKLAVŽEVANJE
10	EKOLOGIJA IN OKOLJE
10	MOJE ČEBELE
11	DRUŠTVO ZA RAZISKOVANJE VREMENA IN
11	PODNEBJA
11	KULTURA
11	PRAZNOVANJE URHOVE NEDELJE ZAKLJUČILI Z
11	VRHUNSKIM KONCERTOM
13	POLETNA LIKOVNA DELAVNICA – LANDART
15	RAZSTAVA FOTOGRAFIJ »ZAVRATEC IZ ZRAKA«
15	ZAVRAŠKI PEVCI NA DOBRODELNEM KONCERTU
16	ŽUPNIJSKE KARITAS V LOGATCU
16	DECEMBRSKA DELAVNICA
17	ČEZ PLANKE
17	INDIJA KOROMANDIJA
20	NAŠA DEDIŠČINA
20	OBNOVA KAPELICE PRI BRNKU
21	STARI BESEDNJAK
26	IZ ZGODOVINE
26	ZEMLJIŠKA ODVEZA
30	POEZIJA
31	JEZIKOVNI KOTIČEK
31	IZŠLA JE PRENOVLJENA IN DOPOLNJENA RAZLIČICA
31	SSKJ-JA
32	ŠOLSKE STRANI
32	LEPA NEDELJA NA BLEGOŠU, NOČ V ŠOLI, NAŠA
32	DRUŽINA
36	TEHNIŠKI DAN 9. R OŠ IDRIJA V OKVIRU TEDNA
36	KULTURNE DEDIŠČINE
38	RAZVEDRILLO IN PROSTI ČAS
38	ROMANJE NA BREZJE
40	POČITNICE V ZAVRATCU
42	PEVSKI PIKNIK
43	URHOVA NOGOMETNA TEKMA
43	VESELICA Z MODRIJANI
44	PEČEMO

V letu, ki se izteka, je preteklo veliko vode. Zavratac se je obsežnim in večkratnim poplavam izognil. Vodne ujme so kljub ogromni škodi prinesle tudi nekaj pozitivnih premikov. Na pritisk civilne družbe se je v medijih sprožila javna razprava o nedelovanju okoljskih služb v naši državi. Popisi, kaj vse bi morali za boljšo varnost postoriti in koliko namensko vložiti v obvodna zemljišča, so vedno daljši in vse težje finančno izvedljivi. Zato navadnim državljanom ne preostane drugega, kot da v akcijo stopijo sami, mimo »papirjev«, računajo pa lahko na sosedsko pomoč.

Tako se uveljavlja spoznanje, da nas povezovanje krepi. V tej povezavi je zanimivo nastajanje gozdarsko-lesarske zadruge, ki bo vključevala kar nekaj predelovalcev lesa na Idrijskem. Les je naravni in ekološki material, ki ima lahko, navzlic propadanju lesne branže, tudi svetlo prihodnost.

Drugo povezovanje se odpira v Lokalni akcijski skupini (LAS). Leader je ena izmed pobud, ki je financirana v okviru strukturnega sklada EU in oblikovana z namenom, da se podeželskim skupnostim pomaga pri upoštevanju dolgoročnih možnosti njihove lokalne regije. Da pa bo pobuda učinkovita na terenu, v lokalnem okolju, je predvideno, da jo izvajajo lokalne akcijske skupine (LAS), v katere morajo biti vključeni tudi lokalni pridelovalci, civilna družba (društva), zainteresirani posamezniki idr. Lokalne akcijske skupine izdelajo lokalno razvojno strategijo (načrt), ki usmerja, kateri projekti se bodo financirali skozi ukrep Leader.

V obe zgoraj naštetih povezovalni iniciativi se je vključilo tudi nekaj posameznikov in društev iz naše bližnje okolice. Koliko bomo znali izkoristiti omenjene pobude, bo pokazal čas. Zagotovo pa velja vsaj poizkusiti. Povezovanje na lokalni ravni prinaša varnost tudi v letih, ko ne bo poplav in debelega žledu v naših gozdovih.

Drage bralke in bralci, naj vam leto 2015 prinese veliko uspešnega povezovanja, božični prazniki pa obilo blagoslova in pravega veselja!

Tomaž Mivšek

Uredniški odbor: Tomaž Mivšek (glavni in odgovorni urednik),
 Darja Kogovšek, Kristina Bogataj, Maja Mivšek, Andrej Mivšek Z. 10a,
 Jože Lazar Z. 16, Jože Lazar Z. 25, Robert Rijavec
 Ovitek: Andrej Mivšek
 Lektoriranje: Andreja Kogovšek, Nataša Felc, Tina Svetičič
 Letnik: 15, št. 29
 Leto: 2014
 Naklada: 150 izvodov
 Priprava za tisk: Cirila Gajšek
 Tisk: A-media d.o.o.

AVTOMATSKI ZUNANJI DEFIBRILATOR (AED)

Primož Leskovec

Že kar nekaj časa nazaj smo se na sestankih upravnega odbora gasilskega društva začeli pogovarjati o nabavi in namestitvi defibrilatorja. Kar nekaj pobud je bilo tudi s strani drugih krajanov. Vse pa se začne premikati počasi, ko pride na vrsto denar. Glede na to, da društvo operira z minimalnimi sredstvi, katere se porabi za sprotno delovanje, smo razmišljali, da bi sredstva za nabavo pridobili od donatorjev oz. sponzorjev z vasi. Za sredstva smo povprašali tudi v Zdravstvenem domu Idrija, kjer nam prošnje niso odobrili. Ko pa smo po veselici z Modrijani preračunali stroške in promet ter ugotovili, da se je nekaj pa le nabralo, smo soglasno potrdili, da gre dobršen del sredstev za nabavo avtomatskega zunanjega defibrilatorja (AED). Za AED in omarico, v kateri je aparat nameščen, smo porabili približno 3.200,00 €.

Usposabljanja:

Za našo preventivno varnost ni dovolj, da imamo nameščen aparat, zato je bilo in še bo potrebno organizirati več usposabljanj, na katerih se bomo naučili defibrilator tudi uporabljati.

Prvo usposabljanje, ki ga je izvedel dobavitelj aparata (AMS Media), smo organizirali v ožjem krogu. To usposabljanje je bilo osnova za predstavitev defibrilatorja na zboru krajanov in na novembrski gasilski vaji. V nadaljnje pa bomo gasilci v sodelovanju z Zdravstvenim domom Idrija vsako leto organizirali usposabljanje za vse krajanke.

Kdaj potrebujemo defibrilator?

Kadar se nekdo zgrudi ali negibno leži na tleh in ne diha. Do tega lahko pride zaradi električnega udara, udarca v prsni koš, prevelike obremenitve srca ...

Če se oseba ne odziva, glasno pokličemo na pomoč. Nato zvrnemo glavo, dvignemo brado in preverimo, da nima

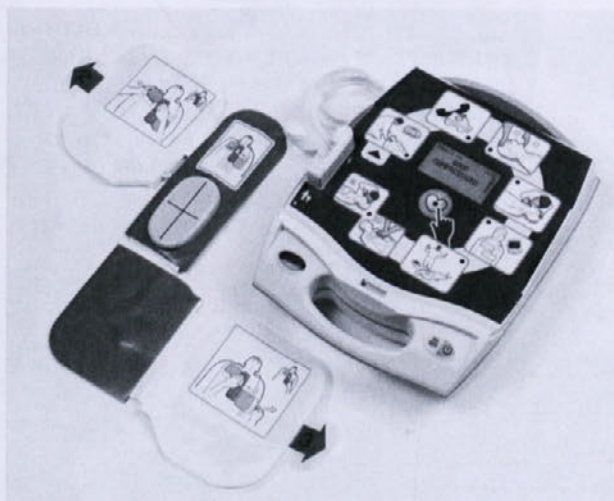
v ustni votlini kakšnega tujka. Če so dihalne poti proste, 10 s poslušamo, če zrak prihaja iz dihal ter gledamo, če se prsni koš dviga.

Če ugotovimo, da ne diha, pošljemo nekoga po defibrilator, mi pa začnemo oživljati – 30 pritiskov na prsni koš, 2 vpiha.

Ko dobimo defibrilator, ga čim prej vključimo, namestimo elektrode na bolnikove gole prsi in sledimo navodilom, ki jih daje aparat!

Oživljamo, dokler bolnik ne kaže znakov življenja oz. do prihoda reševalcev.

Navodila za uporabo AED-ja

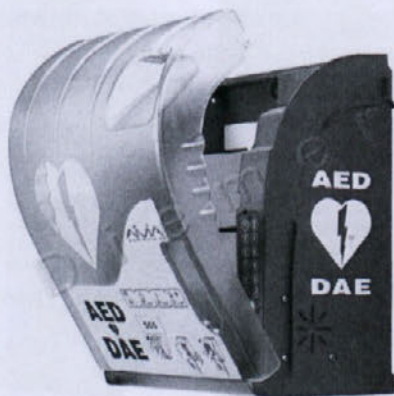

Navodila za uporabo. Vir: Internet

Odprtje omarice:

- pritisnemo tipko s simbolom slušalke (klic nujne medicinske pomoči ZD Idrija) in se postavimo čim bližje omarici;
- ko se oglasi zdravstveni delavec, mu jasno in glasno posredujemo nujne podatke (npr.: kliče ime in priimek, prišlo je do zastoja srca, Zavratac št.?, potrebujem AED, moja tel. številka je 041.....);
- zdravstveni delavec nam posreduje 4-mestno število, katero vtipkamo in pritisnemo kljukico;
- odpremo omarico s potegom pokrova k sebi in vzamemo AED;
- v primeru, da vzpostavitev klica z ZD Idrija ni mogoča, pokličemo poveljnika (tel. številka: 041 329 987 – Primož).

Aparatura
defibrilatorja.
Vir: Internet

Rokovanje z AED-jem:

- odpremo pokrov defibrilatorja in ga postavimo pod ramena, da glava pade nazaj;

- odpremo paket z elektrodami in elektrode namestimo na gole prsi! Če je oseba poraščena, je priložena britvica in odstranimo dlake, kjer nato prilepimo elektrode. Če je prsni koš moker, ga obrišemo.

- ko so elektrode nameščene, vklopimo defibrilator in sledimo navodilom!

Zavedati se je potrebno, da z defibrilatorjem ne moremo škoditi bolniku, z neuporabo pa ima zelo majhne možnosti preživetja, zato ne smemo le panično čakati na prihod reševalcev. Nujna medicinska pomoč v Zavrtec ne bo prispela prej kot v petnajstih minutah. Bolnik, ki ne diha in je brez srčnega utripa, pa ima po desetih minutah samo še minimalne možnosti preživetja (0–2 %). Dlje časa kot so možgani brez kisika, večja je okvara in tudi, če bolnik preživi, ostanejo trajne posledice.

Upam, da avtomatskega zunanjskega defibrilatorja ne bomo nikdar potrebovali, je pa z namestitvijo vsekakor veliko storjenega na zdravstveni preventivi v kraju.

*Usposabljanje uporabe defibrilatorja.
Foto: Arhiv PGD Zavrtec*

NOVI SVET KS ZAVRATEC, GRB ZAVRATCA

Samo Kuščer

Oktobra je bil na lokalnih volitvah v Zavrtaču izvoljen nov svet krajevne skupnosti v sestavi Marjeta Rijavec, Daphne Levac, Jani Kogovšek, Niko Gantar in Samo Kuščer. Na prvi seji, ki jo je sklical še prejšnji predsednik sveta KS Marko Vehar, sta bila potrjena Samo Kuščer za predsednika in Marjeta Rijavec za podpredsednico.

Na naslednjih treh sejah je svet razpravljal o številnih pomembnih temah, predvsem pa je določil način svojega delovanja. Dogovorili smo se, da bodo redne seje sveta enkrat mesečno, praviloma prvi ponedeljek ob 20. uri. Seje so seveda javne, kar pomeni, da se jih lahko udeleži kdorkoli, krajanje pa bomo o njih pravočasno obveščali in jim sporočili tudi predvideni dnevni red. Če krajanje želi, da svet krajevne skupnosti obravnava kakšno vprašanje, ki ni predvideno na dnevnem redu, lahko o tem obvestijo svetnike in tema bo postavljena na dnevni red naslednje seje.

Krajanje bomo o vsem pomembnem sproti obveščali. Od večine družin v krajevni skupnosti smo v ta namen zbrali po en elektronski naslov, vse pomembno pa bomo objavljali tudi na spletni strani, ko bo postavljena. Žal se je začeti projekt spletne strani ustavil, ker je prejšnji

programer odnehal. Dobili smo novega programerja in predvidoma bo nova spletna stran vzpostavljena v začetku leta 2015.

Vsa pomembna obvestila bodo seveda tudi na tabli ob gasilskem domu.

V svetu smo se dogovorili, da vsak od članov zaradi večje učinkovitosti »pokriva« svoja področja. Samo kot predsednik vodi svet, skrbi za organizacijo ter za komunikacijo z občino in čim boljši pretok informacij iz krajevne skupnosti v občino in nazaj. Marjeta skrbi za finance, Jani za ceste in komunalo, šport, družabne dejavnosti, povezovanje krajanov, Daphne za turizem, pridobivanje sredstev, sledenje razpisom, kulturo, Niko za kmetijska vprašanja, ekološko usmerjanje, šport.

Člani sveta so na eni od sej sklenili, da povabijo večje število krajanov v »razširjeni svet«, ki bo deloval kot posvetovalni organ. Svet KS bo po potrebi sklical sestanke z razširjenim svetom, da bo z njim razpravljal o konkretnih vprašanjih in tako dobil čim jasnejšo podobo o tem, kaj meni širša krajevna skupnost. Ker so zbori vseh krajanov redkejši (enkrat ali morda dvakrat letno), bomo tako

lahko sproti merili utrip krajevne skupnosti. Trenutno je v razširjenem svetu štirinajst članov.

Ker občina pripravlja proračun za naslednji dve leti, smo ji poslali predloge za investicije v KS Zavratac. Predlagali smo naslednje: nadaljujejo se investicije v ureditev centra vasi pred cerkvijo, športno igrišče in vzdrževanje javnih poti. Predlagali smo tudi ureditev stare ceste mimo cerkve, obnovo dotrajanega odseka ceste v Potoku, asfaltiranje odseka ceste na začetku Potoka in obnovo cestišča, kjer se je kopalo za optiko. Predlagali smo tudi ureditev info točke, ekološkega otoka za cerkvijo, postavitev označevalnih tabel in izdelavo turistične karte krajevne skupnosti Zavratac. Seveda smo zahtevali tudi, da se občina temeljito in strokovno loti obnove in vzdrževanja lokalnih cest.

Za konec predstavitev novega sveta krajevne skupnosti velja še enkrat poudariti, da smo prepričani, da je ključnega pomena dobra komunikacija s kraji. Zato se bomo resnično potrudili, da so kraji o vsem informirani, hkrati pa vabimo kraje, da se na nas obračajo s predlogi, pripombami, mnenji in vprašanji. Za začetek pa prosimo kraje, da razmislijo o predlogu, da Zavratac dobi grb. Po temeljitem razmisleku smo prišli do sklepa, da je oglarska kopa najprimernejši temelj, na katerem bi ga oblikovali. Veseli bomo vseh predlogov, prav tako morebitnega sodelovanja pri dokončanju grba.

VAJE PGD ZAVRATEC V LETU 2014

Primož Leskovec

Ker se tudi gasilci držimo načel »Vaja dela mojstra«, »Kar se Janezek nauči ...«, »Na napakah se učimo« itd., se vsako leto pripravimo oz. sodelujemo na vsaj dvanajstih vajah.

Med drugim smo v juniju organizirali vajo na temo tehničnega reševanja, na kateri so sodelovali tudi gasilci PGD Idrija. Vaja je vključevala prometno nesrečo dveh vozil z dvema poškodovanima osebamama in delovno nesrečo, pri kateri je bilo potrebno ponesrečenca rešiti izpod kamnitih blokov.

Septembrska vaja na temo gašenja notranjih požarov je potekala v zgornjih kavernah. Predpostavke vaje so bile: goreč objekt, zadimljeni prostori in večje število ujetih ljudi. Vsi ponesrečenci so bili premeščeni na zbirno mesto, kjer jih je oskrbel bolničar, nato pa smo ukrotili tudi ogenj, ki se je v tem času že zelo razplamtel.

Konec septembra smo sodelovali na obširni vaji »Neurje« v Ledinah, ki je bila organizirana s strani PGD Ledine v sodelovanju z Gasilsko zvezo Idrija. Na vaji je sodelovalo

Svet krajevne skupnosti Zavratac pripravlja grb Zavratac

Prosim vse kraje, ki bi radi pri tem projektu sodelovali z idejami, oblikovanjem ali kakorkoli drugače, da nas kontaktirajo. Nagibamo se k **oglaški kopi** kot osnovnemu motivu.

Lahko nam pišete na elektronski naslov sveta krajevne skupnosti ali predloge kateremu od članov sveta KS sporočite po telefonu.

e-naslov: ks-zavratac@googlegroups.com

telefon: 041 731 906 (Samo Kuščer)

vseh 9 društev naše zveze, zajemala pa je reševanje v gozdu, iz jaška, pri plazu, pri požaru na objektu in vetrolomu. Naša ekipa je delovala na lokaciji plaza. Rešili in oskrbeli smo tri ponesrečence, preprečili iztekanje nevarne snovi ter zavarovali teren pred ponovnim plazenjem.

Prvo soboto v oktobru smo pripravili društveno vajo, na katero smo povabili vsa sosednja društva ter osrednje društvo naše občine. Vaja se je odvijala sredi vasi na domačiji Pr' Rupnk. Gasilci smo morali iz gorečih objektov (hiša, hlev) rešiti ljudi in živali, pogasiti požar in zavarovati sosednje objekte, izčrpati vodo iz kleti ter prezračiti prostore. Na vaji so poleg našega društva sodelovali še PGD Brekovec, Rovte, Medvedje Brdo, Dole, Godovič in Idrija.

Kot zadnjo vajo v tem letu smo pripravili na temo prve pomoči. Podrobneje smo predstavili in preizkusili temeljne postopke oživljanja ter uporabo avtomatskega zunanega defibrilatorja. Poleg defibrilatorja pa smo preizkusili tudi nova zajemalna nosila.

Prva sobota v decembru pa je vsako leto rezervirana za izlet operativcev. Po lanskem obisku Dolenjske in soimenjaka našega kraja, smo se letos odločili, da gremo na Primorsko. Obiskali smo Pršutarno Lokve in PGD Lokve, nato smo se podali do poklicnih gasilcev v Sežani, na koncu pa smo obiskali še kmečki turizem v Štorjah.

Z izletom smo tudi zaključili letošnje druženje operativcev na skupinsko organiziranih dogodkih. Za organizacijo in izvedbo vaj v prihodnje pa se nam tudi ni treba bati, saj smo v letošnjem letu pridobili tri nove operativne gasilce.

Na pomoč!

Gasilci v Pršutarni Lokve. Foto: Arhiv PGD Zavratac

Gasilska vaja na igrišču. Foto: Arhiv PGD Zavratac

Gasilska vaja Neurje v Ledinah. Foto: Arhiv PGD Zavratac

Gasilska vaja Pr Rupnk. Foto: Arhiv PGD Zavratac

Gasilska vaja pri kavernah. Foto: Arhiv PGD Zavratac

MLADI GASILCI OSTAJAJO V VRHU GASILSKE ZVEZE IDRJA

Jure leskovec

Za nami je še ena zelo uspešna tekmovalna sezona. Znova smo nizali odlične rezultate tako na občinskem, regijskem kot državnem nivoju. Dovolj zgovoren je že podatek, da smo v sezoni 2014 domov prinesli kar 12 pokalov!

Tekmovanja in uvrstitve:

1. Gasilska orientacija:

- občinsko tekmovanje (Godovič): od osmih ekip smo dosegli 2 prvi in 2 drugi mesti;
- regijsko tekmovanje (Selo pri Ajdovščini): od štirih ekip smo dosegli 1 prvo, 2 drugi in 1 tretje mesto;
- državno tekmovanje (Sveti Jurij ob Ščavnici): vse ekipe so bile uvrščene v prvi polovici uvrščenih.

2. Kviz gasilske mladine:

- občinsko tekmovanje (Dole): od petih ekip smo dosegli 1 prvo, 1 drugo in 1 tretje mesto;
- regijsko tekmovanje (Dolenja Trebuša): od dveh ekip smo dosegli drugo mesto;
- državno tekmovanje (Črenšovci): ekipa, ki se je borila na državnem nivoju, žal ni dosegla samega vrha.

Pohvaliti moramo vse mlade gasilce, ki so si vzeli čas in se trudili biti čim bolj pripravljeni na tekmovanjih. Še posebej je potrebno pohvaliti ekipo mladink, ki se je na obeh tekmovanjih uvrstila na državno tekmovanje. Obenem pa bi se rad zahvalil celotni 9-članski mentorski ekipi, ki je svoj prosti čas namenila naši mladini in jih odlično naučila gasilskih veščin. Brez njih takih rezultatov zagotovo ne bi bilo. Veseli nas podatek, da smo ohranili rezultatsko raven iz preteklih let. Sledi nekaj-mesečni premor, v novem letu pa novim zmagam naproti!

NA POMOČ!

Državno tekmovanje iz kviza (Lenča, Mojca, Hana).

Postroj pred štartom (Hana, Tjaša, Lenča, Metka).

Tri, štiri, zdaj!

Gasilska slika po regijskem orientacijskem teku.

*Vse slike so iz arhiva
PGD Zavratac*

ŽUPNIJSKO ROMANJE NA SVETO TROJICO

Olga Kogovšek

Na deževno soboto, 13. 9. 2014, smo se z avtobusom odpeljali iz Zavrata preko Veharš v Godovič. Tam so se nam pridružili še romarji iz Godoviča, vodička Brigita Jurca in župnik Bogdan Berce.

Polni pričakovanja smo se odpeljali proti Štajerski. Z enim postankom smo prispeli na Sveto Trojico v Slovenskih goricah. Tam smo imeli priložnost za sveto spoved in nato sveto mašo. Med spovedjo smo bili deležni še praznovanja zlate poroke in svetega krsta domačih župljanov. Za tem smo se odpeljali na kosilo. Ko smo se

okrepčali in spet dobili novih moči, smo se odpeljali v župnijo sv. Jožefa Delavca na Rače. V kapeli, kjer so mozaiki patra Marka Rupnika, smo peli litanije Matere Božje. Obiskali smo še kmetijo zelišč Kolarič, kjer smo si ogledali nasad zelišč in podzemno čajanko.

Polni božjega blagoslova in lepih vtisov smo se vrnil domov. In že komaj čakamo naslednje leto, da se v dobri družbi Zavračanov in Godovčanov zopet odpravimo na romanje.

Lepo nam je. Foto: Olga Kogovšek

Mozaik patra Marka Rupnika v kapeli sv. Jožefa Delavca na Račah. Foto: Olga Kogovšek

ŽUPNIJSKI PASTORALNI SVET V LETU 2014

Samo Čuk

Zaključuje se leto 2014, hkrati pa se končuje tudi 5-letno mandatno obdobje članom Župnijskega pastoralnega sveta. V zgodnjem pomladnem času leta 2015 bomo verniki v vsej škofiji zbirali nove člane pastoralnih svetov, ki jim bomo za naslednje obdobje zaupali pomembno delo v župniji. Vsi verniki v župniji smo poklicani, da po svojih močeh prispevamo, da je župnija živo občestvo, da se počutimo povezane in da nihče od nas ni odrinjen na rob dogajanja v župniji.

To živo občestvo in povezanost med seboj smo letos pokazali ob praznovanjih, ki smo jih imeli v župniji.

Najprej nas je v mesecu maju obiskal g. škof ob priliki birmovanja, kjer se je vsa župnija, ne samo birmanci, njihovi starši in botri, zelo potrudila pri pripravi dogodka.

Sledila sta dogodka v Zavratacu in nato na Medvedjem Brdu.

Praznovanje nedelje sv. Urha je bilo letos nekoliko drugačno od preteklih let, kar pa se je izkazalo kot zelo učinkovito in odločitev članov ŽPS je bila, da se praznovanje v taki obliki obdrži tudi v prihodnjih letih. Kulturne in športne dejavnosti, ki so dosegle vrhunec z nedeljskim praznovanjem, so pritegnile večje število župljanov, tako mladih kot tudi odraslih. Lahko bi rekli, da praznovanje zavetnika sv. Urha že počasi prerašča v večdnevno praznovanje, to pa pomeni, da bi v prihodnje tak praznik že lahko imenovali župnijski dan, kjer se zbere vsa župnija in tudi posamezne skupine, ki delujejo v župniji.

Sledilo je praznovanje na Medvedjem Brdu, in sicer na prvo septembrsko nedeljo – angelsko nedeljo, ki je prav tako privabilo veliko obiskovalcev nedeljske sv. maše in druženja po maši. Posamezniki so predlagali, da bi lahko samo praznovanje dodatno popestrili in tako izkazali hvaležnost tistim oddaljenim, ki vsako leto na ta praznik

prihajajo na Medvedje Brdo in so začudeni nad lepoto cerkve sv. Katarine, ki iz leta v leto dobiva lepšo podobo.

Nekaj pomembnejših del, ki so bila opravljena v drugi polovici leta:

- V Zavratcu je bil prodan del zemljišča v lasti župnije. Sredstva bodo namenja za obnovo vhodnih vrat v cerkev, obnovo svetnikov na glavnem oltarju in za katehetske pripomočke.
- Botrstvo za obnovo svetnikov v cerkvi v Zavratcu in na Medvedjem Brdu. Delo je že obrodilo sadove. Z restavratorsko delavnico se je še potrebno dogovoriti za izvedbo del.
- Z Občino Logatec potekajo pogovori v zvezi z gradnjo mrliške vežice na Medvedjem Brdu.
- Za zaščito pred morebitno škodo bo potrebno izvesti

nekatera nujna vzdrževalna dela na stavbi župnišča, pomožnih objektih in okolici.

Ideje, predlogov in potreb v župniji je še več, vendar jih je večina vezanih na stroške in na razpoložljivost duhovnika. Ker je razpet med dve župniji, bo potrebno tudi v prihodnje določene dogodke in srečanja združevati. Kot so nekateri ugotovili, je združevanje dogodkov z Godovičem pričelo združevati župljane z obeh strani. Med seboj se počutimo bolj povezane.

Za konec še povabilo vsem župljanom. Vse vaše ideje, predloge in spodbude, ki jih imate in bi želeli, da se stvari v župniji spremenijo, jih posredujte duhovniku ali enemu od članov župnijskega sveta, ki jih bo nato posredoval na skupnih srečanjih. Ne samo pohvale, tudi vaše graje in vaše izkazano nezadovoljstvo, bo koristen nasvet za reševanje problemov.

VSAKOLETNO SREČANJE STAREJŠIH IN BOLNIH

Irena Lukan

Drugo nedeljo v mesecu septembru je bil čas, ko smo se zopet srečali na našem 8. srečanju starejših in bolnih v naši Župnijski cerkvi sv. Urha v Zavratcu.

Ko ti srce utripajoče bije, ko duša ječi pod težo vsakdanjika in se telo upogiba, takrat čutiš, da moraš nekam odriniti. Odi na srečanje pred tabernakelj, na tihi pogovor, ki ti da moč in tolažbo za dneve brez sonca in izhoda. Na romarskem dnevu sodelavcev Karitas nam je dr. Oblak dal nasvet, malce hudomušen, vendar uporaben: Ne priporočajte se v priprošnjo in varstvo samo Mariji Devici, Jezusu, nebeškemu Očetu, obrnite se tudi na kakšnega svetnika, ti namreč niso tako zasedeni in oni vas bodo prav tako, mogoče še hitreje, uslišali v vaših prošnjah.

Takšne so bile besede uvoda v sv. mašo, ki jo je daroval župnik Bogdan, sodelavke Karitas pa smo sodelovale skupaj z občestvom. Med sv. mašo je bila priložnost za bolniško maziljenje, ki je bilo podeljeno na željo vernika. Pred tabernakljem smo se povezali z molitvijo in petjem.

Po srečanju z Jezusom pa smo se odpravili še v veroučno učilnico, kjer smo nadaljevali naše druženje. smo se okrog mize, ki jo vsako leto krasi Slavkin velik, bel, lepo zlikan prt, na sredini Renatin cvetlični aranžma, obloženi kruhki, pecivo, topel čaj, sadje, kapljica za zdravje, vse delo pridnih rok Jelke, Magde, Irene R., Ane, Mojce, Marije in Olge. Čas je

mineval v smehu, pogovoru, hudomušnih prigodah in šalah.

Tudi petja ni manjkalo, kjer smo občudovali Janeza Kogovška (Svetlikovega ata), koliko pesmi zna in s kakšnim žarom jih poje, kljub 91-im križem. Čeprav je bila letos manjša udeležba, smo se imeli »lušno«.

Naslednje leto se zopet vidimo na našem srečanju, obenem pa vabimo vse, da se nam pridružite, četudi se še ne počutite ne bolne ne stare, PRIDITE, da nam bo skupaj toplo in lepo.

Skupno srečanje za mizo. Foto: Olga Kogovšek

»V GOSPODU JE MOJA MOČ IN GOSPOD JE MOJA LUČ«

Eva Drmota

V Cerkvi svetega Urha v Zavrnatcu smo prvič pripravili večer taizejske molitve. Utemeljitelj je brat Roger, človek izjemnega čuta za ljubezen in odpuščanje. S to molitvijo je tako omogočil združevanje katoličanov in evangeličanov. Samo poimenovanje pa izvira iz majhne vasice v Franciji, iz Taizeja. Tam živi ekumenska skupnost bratov, ki jih poznamo pod imenom taizéjski bratje. Ti so tekom let s pomočjo dveh skladateljev razvili molitev, kot jo poznamo danes. Le ta je sestavljena iz branja krajših svetopisemskih odlomkov, spevov, tišine in prošenj. Vsebina spevov je največkrat beseda Svetega pisma. Spevi so kratki, se večkrat ponovijo in ravno to nas pripelje do tega, da v sebi res začutimo, kaj pojemo, v nas se naseli mir in bližina Boga je še bolj čuteča.

Po Sloveniji je taizejska molitev že dolgo prisotna in zaželeli smo si je tudi v naši župniji. Skupaj smo se združili Cerkveni mešani pevski zbor Zavratac, instrumentalisti, Društvo SKAM (Skupnost katoliške mladine) in mladi iz župnij Zavratac in Godovič ter v soboto, 29. novembra 2014, pripravili večer

taizejske molitve. Tako smo v soju sveč, s Kristusom pred oltarjem, Marijino ikono pred ambonom in našimi srci v cerkvi skupaj preživeli uro, kjer smo s petjem čudovitih spevov in branjem odlomkov začutili mir v naših srcih ter se tako pripravili na adventni čas in rojstvo Jezusa, ki prihaja.

Ambientacija ki umiri dušo. Foto: Peter Gladek

MIKLAVŽEVANJE

Darja Kogovšek

Tudi v Zavrnatcu in Potoku smo bili letos pridni, saj nas je obiskal sveti Miklavž.

Preden je odšel obdarovat otroke po domovih, se je ustavil tudi v zavraškem gasilskem domu. Prišel je na Miklavžev večer ob 17. uri. Pred tem so nas otroci (Matic, Manca, Matevž, Petra, Neža, Vid, Jošt in Matija) spomnili na pomen medsebojne pomoči. Zaigrali so igrico z naslovom Dobri snežak. Snežak je hotel biti najlepši na svetu. A bil je tak kot drugi snežaki, čisto nič posebnega. Feliks mu je na glavo poveznil lonec, v roko mu je dal metlo, za nos korenček in za lase seno. A kljub temu je bil nekaj posebnega. S svojim čisto preprostim klobukom je pomagal vrabčku, ki mu je vihar odnesel dom, zajčku je utišal lačen želodček tako, da mu je dal svoj nos. Miški je podaril svoje lase, ježu pa metlo, da se je lahko stisnil pod njo v mrzli zimi. Iz svoje preprostosti jim je pomagal, čeprav se mu je zdelo, da nima ničesar.

To je le otroška zgodba, bodo rekli nekateri. A jaz imam srečo. Poznam veliko dobrih snežakov. Tudi pri izvedbi Miklavževanja sem jih nekaj spoznala. Niso bili milijonarji, imeli so le klobuk, metlo in korenček. Hvala vsem, dobri snežaki!

"Kar vzemi mojo metlo in se stisni pod njo"
Foto: David Bogataj

MOJE ČEBELE

Franci Gantar

Minilo je že skoraj 15 let, odkar imamo doma ekološko kmetijo. Zanj smo se odločili iz večih razlogov, gotovo pa ne finančnih, saj se je ta možnost vsaj takrat zdela precej neobetavna. Rad imam naravo, živali in vse, kar je povezano z zdravim načinom življenja. Če se že ne moremo izogniti nekaterim nakupom iz trgovine, z raznimi škodljivimi dodatki, konzervansi, umetnimi kemikalijami, sem si mislil, pa vsaj doma poskrbimo za naravno prehrano, tako, ki jo lahko uživamo brez skrbi. Certifikata ni bilo težko dobiti, saj zemlje že dolgo nismo več gnojili z umetnimi gnojili. Za razne pesticide, fungicide in podobno ni bilo nikoli denarja niti pravega veselja.

Tako se je začelo. Seveda ni bilo vse, kot si človek zamisli. Imeti ekološko kmetijo pomeni tudi veliko dela, hkrati pa tudi veliko večje zadovoljstvo nad opravljenim. Tako se ob vsakodnevnih opravilih včasih kar same porajajo nove ideje, kaj bi še lahko izboljšal ali dodal. Nekega dne sem si tako zamislil, da bi bilo lepo, če bi na vrtu pod hišo stal tudi čebelnjak. Pa ne samo lepo, bilo bi tudi koristno, saj čebele oprašujejo rastline, med njimi sadna drevesa, kar pomeni, da sadje bolje obrodi. Najbolj mikaven je seveda domači med in z njim vred vedno bolj cenjeni cvetni prah in propolis. Uporaben je tudi vosek.

Leta 2012 sem tako pri prijatelju Zdravku, Pri Strojerju v Podklancu, kupil prvo čebeljo družino, prvi panj pa pri Jožetu Lazarju (Z. 16). Jože je sedaj tudi moj čebelarski mentor, saj ima na tem področju že precej več izkušenj. Čebelnjak sem leto pozneje naredil in postavil sam. Prej sem vse dobro premislil oz. sem mislil vnaprej – predvsem, da ne bo premajhen, saj gre vanj kar 18 panjev. Želel pa sem, da ni samo dovolj velik, ampak, da je tudi lep, zato sem pozimi, ko je na kmetiji več časa, vzel v roke čopič in barve, ki so odporne na mraz, vročino in vodo, in nekaj panjev (osem) poslikal z motivi iz narave. To so predvsem divje živali, nisem pozabil tudi na sv.

Florijana, ki naj varuje čebelnjak in čebele pred ognjem. V notranjosti čebelnjaka sem postavil majhen kavč, takole za oddih po napornih in niti ne lahkah čebelarskih opravilih. Ko sem tako po kosilu včasih užival ob brenčanju čebel, sem spoznal, da v čebelnjaku ni poseben le zvok, ki ga oddajajo pridne čebelice, ampak tudi vonj, kateremu, kot sem pozneje bral, pripisujejo številne zdravilne učinke. Z eno besedo, to je APITERAPIJA, ki se v alternativnem zdravstvu vse bolj uporablja pri raznoterih boleznih, predvsem pri težavah z dihalni in sklepi. Ta dodatna možnost učinkovite uporabe čebelnjaka me je zelo pritegnila. Veliko sem o tem bral, se zanimal, največ pa sem izvedel na izobraževanjih, ki jih organizira Čebelarsko društvo Idrija. Sedaj imam tako že večino pripomočkov, ki jih predvideva apiterapija (maska za inhaliranje ...), učinke te nove, zame predvsem preventivne, metode pa zaenkrat preizkušam kar sam. In moram povedati, da se počutim prav odlično, utrujenost, ki spremlja delo na kmetiji, pa izgine, ne da bi vedel, kdaj.

Mislím, da me imajo čebele prav rade. To se čuti, ko me pikajo, pa tudi v številu, saj imam letos že deset gospodarskih družin. Seveda so tudi meni pri srcu, še bolj pa med, ki najbolj prija prav v teh mrzlih, zimskih dneh.

Čebelnjak. Foto: Franci Gantar

DRUŠTVO ZA RAZISKOVANJE VREMENA IN PODNEBJA

Tomaž Mivšek

Tokratni članek v rubriki ekologija in okolje je malce drugačen. Ker je bila v pretekli številki Oglarja podrobno predstavljena vremenska situacija žledenja v februarju, je prav, da na tem mestu na kratko predstavimo društvo, ki raziskuje vremenske pojave v naši neposredni bližini.

Društvo za raziskovanje vremena in podnebja je bilo ustanovljeno v letu 2012. Ustanovili so ga z namenom opravljanja meteoroloških meritev na dinarski pregradi in njenih mraziščih. Raziskujejo vremensko dogajanje in podnebje ter ga predstavljajo širši zainteresirani javnosti. Vključujejo se v razne projekte, ki jih bom opisal v spodnjih vrsticah.

Društvo trenutno deluje na več področjih. Tu je potrebno izpostaviti meritve temperatur zraka na višinskih merilnih postajah. Med slednjimi ima najdaljši niz izmerjenih podatkov vremenska postaja na Javorniku nad Črnim Vrhom. Nam najbližja avtomatska merilna postaja je na Medvedjem Brdu. Mreža meteoroloških postaj na dinarski pregradi je zanimiva z vidika raziskovanja meteoroloških spremenljivk, med drugim temperature zraka, količine padavin in jakosti vetra, na katere ima konfiguracija reliefa velik vpliv.

Velik poudarek dajejo tudi meritvam temperature zraka v mraziščih. To so ponavadi vrtače, na dnu katerih se v jasnih in brezvetrnih nočeh zaradi stekanja hladnega zraka pri tleh v dno kotanje izoblikuje temperaturna inverzija, za katero so značilne nižje temperature kot v okolici.

Svoje znanje prenašajo tudi na mlajše generacije. Društvo za raziskovanje vremena in podnebja sodeluje s Centrom šolskih in obšolskih dejavnosti, ob katerih so postavili že dve meteorološki postaji. Ena takih je tudi še zelo sveža meteorološka postaja ob Domu Medved.

Društvo izdaja tudi svojo publikacijo Jugozahodnik, v kateri lahko preberete letna poročila o vremenskem dogajanju v naši okolici in sledite najnovejšim aktivnostim društva. Več si lahko preberete tudi na društveni spletni strani: <http://www.vreme-podnebje.si/>.

Za vse ljubitelje vremena, kateri imate radi ažurne podatke o vremenu, pa ne bo odveč tale namig. Na povezavi [društveni spletni strani: http://www.vreme-podnebje.si/](http://www.vreme-podnebje.si/) lahko v živo sledite vremenskemu dogajanju na Medvedjem Brdu. Avtomatska vremenska postaja na nadmorski višini 788 metrov pri Domu Medved vam ponuja zadnje podatke o temperaturi zraka in temperaturi rosišča. Meri hitrost vetra in vlago, zračni tlak ter količino padavin.

PRAZNOVANJE URHOVE NEDELJE ZAKLJUČILI Z VRHUNSKIM KONCERTOM

Renata Kogovšek

Človeka se da primerjati z morjem. Ima svoje plime in oseke. Prav na to veliko dejstvo me spominjajo praznovanja Urhove nedelje v Zavrtaču. Bila so leta »oseke« in so leta »plime«.

Letošnja Urhova še ni šla in še dolgo ne bo šla v pozabo. V goste smo povabili vrhunske umetnike, ki so se našemu povabilu z veseljem odzvali. To so bili slovenski tenorist, prof. Marjan Trček, njegova hčerka Urška Trček, violinistka, ter prof. Tone Potočnik, orglavec, z ženo Ireno, registratorko.

Na lepo sončno nedeljo, 6. julija 2014 ob 16. uri, se je naša farna cerkev sv. Urha dodobra napolnila s poslušalci od blizu in daleč. Z ljudmi, ki nikakor nočejo izpustiti take glasbene poslastice, kot je bila le-ta.

Naše orgle, na katere smo ponosni, pa vendar se ne morejo kosati z velikimi koncertnimi, so tisto uro postale velik koncertni instrument. Iz njih je mojster Tone Potočnik izvajal glasove, kakršnih nismo vajeni. Ko se je čudoviti tenor Marjana Trčka povzpел pod oboke in s svojimi *pianissimi* in *fortissimi* napolnil naša ušesa in srca, se je zdelo, da bo naša mala cerkva počila po šivih. Z violinskimi pridihom Urške Trček si odplaval v višave ...

Izbor skladb, ki je z originalnega koncertnega lista priložen temu članku, je obsegal dela, da je bilo za vsakega poslušalca nekaj. Celotni koncert je bil močno doživetje. Ura je bila prekratka ... Da tako lepega koncerta v Zavrtaču še ni bilo, je bilo slišati marsikoga.

Spoštovanim umetnikom smo za njihov neprecenljiv poklon naši fari iskreno hvaležni!

Naj Bog še naprej blagoslavlja njihovo delo!

Zavraške orgle so dale vse od sebe. Foto: Marjeta Rijavec

Pri muziciranju.
Foto: Marjeta Rijavec

Marjan Trček, Urška Trček in
Tone Potočnik. Foto: Marjeta Rijavec

KONCERT

KONCERT OB FARNEM PRAZNIKU

Zavratac, cerkev sv. Urha
Urhova nedelja,
6. 7. 2014 ob 16. uri

Marjan Trček, tenor
Urška Trček, violina
Tone Potočnik, orgle

Program:

- P. E. Fletcher: Festival tocata
- A. Stradella: Pieta, Signore
- F. Durante: Vergin, tutto amor
- G. Caccini / V. Vavilov: Ave Maria
- G. Young: Preludij v klasičnem stilu
- G. Bizet: Agnus Dei
- C. Frank: Panis Angelicus,
iz Messe solennelle v A-duru, Op.12
- F. Schubert: Ave Maria
- C. Gounod/J. S. Bach: Ave Maria
- A. Poli: Scherzo piferata
- p.H. Sattner: Kdo je ta?,
iz oratorija Assumptio
- L. Mav: Mati moja, venec pletem
- P. Jereb: Mirno nam plove

Tenorist **Marjan Trček** je začel svojo solistično koncertno pot že med študijem na SGBS v Ljubljani. Končal je študij solopetja na AG v Ljubljani pri prof. Evi Novšak-Houška, se izpopolnjeval na pevskih seminarjih (Alfred Burgstaller in Marjana Lipovšek) in se uveljavil na koncertnem področju v sodelovanju s priznanimi instrumentalisti na različnih instrumentih (orgle, luthja: Italijanska in angleška glasba pozne renesanse in zgodnjega baroka), vokalnimi ansambli (Slovenski oktet) in vokalno-instrumentalnimi zasedbami. Sodeluje tudi s SNG Opera in balet v Ljubljani in Mariboru. Poleg koncertiranja tudi snema, tako je sodeloval pri snemanju del A. Tarsie in drugih avtorjev v zbirki "Slovenska glasbena dediščina", seriji zgoščenek izdanih v zbirki "Musica sacra", z lutnjistom Borisom Šinigojem je posnel samostojno zgoščenko "Armonici accenti", sodeloval pa je tudi pri snemanju antologije samospelov L. M. Škerjanca. Svoje znanje in izkušnje prenaša na mlade pevce na Konservatoriju za glasbo v Ljubljani.

Tone Potočnik je na Akademiji za glasbo v Ljubljani študiral orgle (prof. Hubert Bergant) in klavir (prof. Marjan Lipovšek), katerega študij je nadaljeval v Zagrebu, v razredu Vladimirja Krpana. Leta 1978 je odšel na študij v Rim, kjer je (z manjšimi prekinitvami ostal 15 let). Izpopolnjeval se je na Akademiji in Konservatoriju sv. Cecilije in na Papeškem inštitutu za cerkovno glasbo, kjer se je specializiral za gregorijanski koral. Po vrnitvi v domovino je postal profesor gregorijanskega korala na Akademiji za glasbo v Ljubljani, saj je največji poznavalec tovrstne glasbe v Sloveniji. Potočnik je aktiven tudi kot organist in se je doslej predstavil že tako rekoč na vseh cerkvenih orglah na Slovenskem. Je dolgoletni organist komornega zbora Ave. Pogosto sodeluje s Slovenskim oktetom in priznanimi pevskimi solisti.

Urška Trček je leta 2012 na Akademiji za glasbo, pod mentorstvom izr. prof. Monike Skalar, diplomirala z odliko. V času šolanja se je udeležila številnih državnih in mednarodnih tekmovanj ter dosegala vidne rezultate. Svoje znanje je izpopolnjevala na različnih mojstrskih tečajih pri uglednih profesorjih kot so Moshe Murovitz, Tomaž Lorenz, Helfried Fister, Paivert Meller, Marina Jashvili, Vasilij Melnikov, Wonji Kim in Igor Ozim. Poleg solističnega nastopanja sodeluje tudi kot članica različnih komornih skupin (duo s klavirjem, klavirski trio, godalni kvartet, klavirski kvintet). Violinistka večkrat sodeluje tudi v različnih orkestrskih sestavih, kot so: Simfonični orkester Srednje glasbene in baletne šole Ljubljana (koncertna mojstrica v šolskem letu 2006/07), Orkester SFK, Revjski orkester Festivala Bled, Komorni orkester Akademije za glasbo, orkester Festine, Simfonični orkester RTV Slovenija, Simfonični orkester Slovenske filharmonije, komorni orkester Mladi ljubljanski solisti, Simfonični orkester Cantabile. Kot profesorica violine svoje znanje in izkušnje deli učencem GS Vrhnika in GS Trebnje.

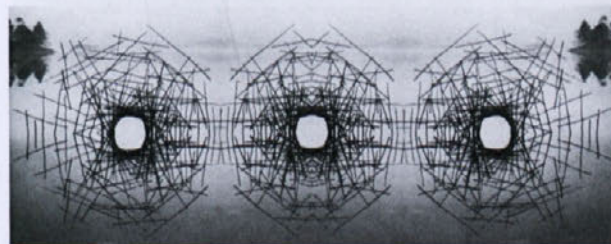
POLETNA LIKOVNA DELAVNICA – LANDART

Maja Mivšek

Land art (zemeljska umetnost, umetnost v naravi) je smer v umetnosti, ki se je porodila kot odgovor na posledice industrijske revolucije s širjenjem tovarn in mest ter posledično onesnaževanjem okolja. Po drugi strani je ideja tudi v umestitvi umetnosti izven zidov galerij v širši kontekst naravnega okolja. Ta smer ponovno obuja željo po stiku med naravnim okoljem in človekom. Poglavitna značilnost te umetniške smeri je, da umetnik ustvarja v naravi (v gozdu, na travniku, polju ...) oz. pri ustvarjanju uporablja naravni material (kamni, pesek, les, rastline ...). Umetniški učinek dosega le z manjšim posegom v naravo (premišljenim preoblikovanjem). Značilnost končnih izdelkov je, da so neobstojni in ker ostanejo v naravnem okolju, kjer so bili ustvarjeni, tam tudi propadejo (se uničijo), zato je tovrstna umetnost tesno povezana s fotografijo, ki ujame izdelke in jih v tem mediju ohranja.

Pajek iz skal, prekrit z mahom, na podlagi iz rdeče obarvanih jesenskih listov deluje veličastno. Avtor: Sylvain Meyer.

Palice, prepletene nad vodno gladino. Z odsevom v vodi delujejo kot krogi. Avtor: Andy Goldsworthy.

Za letošnjo poletno delavnico smo se v likovni sekciji Kulturnega društva Zavratac odločili povezati dogodek ob odprtju Kmetije Vrh z izvedbo tovrstne likovne delavnice za otroke, saj sta ideji nekako vsebinsko in praktično povezani. Otroci in mladostniki so tako kot vsako leto prišli v velikem številu. Po krajšem teoretičnem uvodu v malem šotoru smo se odpravili v neposredno

bližino (»smrekov gaj«, na travnik, v gozd), kjer smo iskali možnosti – predvsem naravne danosti za ustvarjanje. Otroci so idejo land arta dobro razumeli in so se po skupinah lotili ustvarjanja z veliko vnemo. Eni so videli izziv v povezovanju posameznih elementov iz narave (storži, orehove lupine, veje ...) in so ustvarili kmetije in pašnike z ovčami, drugi v polaganju posameznih elementov v ploskovno sliko (razne figure, kot so punčke in živali iz cvetja in drugih rastlin ter vejic).

Razne žuželke. Foto: Maja Mivšek

Lev z razkošno grivo. Foto: Maja Mivšek

Ovčke v ogradi. Foto: Maja Mivšek

Izredno zanimive izdelke so ustvarili otroci, ki so nekaj časa le opazovali debela, razne šture in izravnane korenine dreves, kmalu pa so v njih prepoznali zanimive oblike, jih le malo preoblikovali (dodali kamenčke na določeno mesto ali na domiselni način povezali že obstoječe elemente med sabo) in že so nastale zelo preproste, vendar impresivne in domiselne postavitve.

Titanic. Foto: Maja Mivšek

*Zanimiva skulptura
v gozdu.
Foto: Maja Mivšek*

Majhen dodatek k naravni obliki ... ptič! Foto: Maja Mivšek

Izdelke smo fotografirali, fotografije pa so bile predvajane v velikem šotoru in so si jih lahko ogledali tudi obiskovalci ob otvoritvi Kmetije Vrh.

Mislim, da je tovrstna delavnica zelo dobro uspela, saj so otroci po eni strani pridobili nekaj novega teoretičnega znanja o umetnosti, po drugi pa so s svojim delom razvijali domišljijo in ustvarjalni duh. Narava je naša najboljša učiteljica, saj nas uči ustvarjalnega duha »manj je več«.

Idejo uporabe naravnih materialov in njihovo preoblikovanje v nove namene je mogoče razvijati in razširjati na različna področja. Zanimiva nadgradnja ideje bi bila ustvariti otroško igrišče iz naravnih materialov. Primer takega igrišča je v Ljubljani ob Vodnikovi cesti pod Šišenskim hribom.

Več o tem igrišču si lahko preberete na:
<http://www.delo.si/novice/ljubljana/ljubljansko-ogledalo-nova-igrala-za-spodbujanje-gibanja-in-domisljije.html>

Video na temo Landart:
ava.rtvsl.si/predvajaj/land-art-6-oddaja/ava2.154541419/

Otroci so domišljijsko veliko bolj dovezetni in kreativni kot odrasli. Foto: Jože Suhadolnik

Kje stojim? Na mostu, pred nevarnim prepadom ali na dinozavru? Foto: Jože Suhadolnik

RAZSTAVA FOTOGRAFIJ »ZAVRATEC IZ ZRAKA«

Tomaž Mivšek

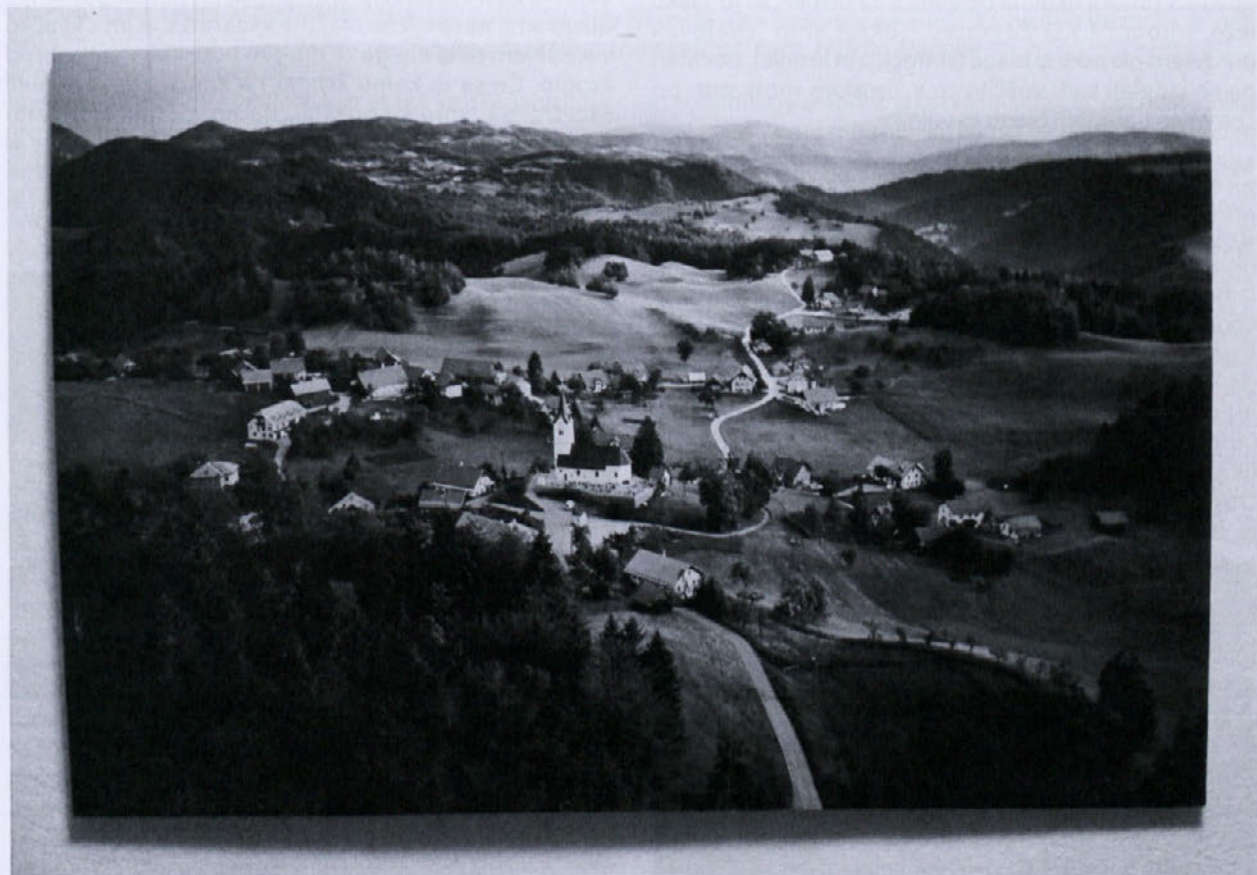
V številki Oglarja se je Janez Kotar že predstavil z nekaj fotografijami Zavrata. Ker je bil na izbor odziv bralcev dober, smo se v društvu odločili, da idejo predstavitev fotografij iz zraka predstavimo širše tudi na razstavi v galeriji Farovž.

Fotografije na razstavi so nastale v poletnih mesecih v letih 2013 in 2014. Za namen razstave se je avtor fotografij še posebej potrudil. Na kapa plošče formatov 50 x 75 ležeče postavitve je natisnil 10 fotografij različnih lokacij Zavrata z različnih višin. Postavitev razstave je bila enostavna, saj se zaponko enostavno zapiči na hrbtno stran kapa plošče in naveže nanjo vrv. Razstava je bila na ogled do začetka septembra. Njeno odprtje pa smo obeležili v sklopu praznovanja Urhove nedelje. Tako dosežemo najširši krog obiskovalcev Zavrata, ki obiščejo naš kraj ob višku poletja. Za dosego čim boljših fotografij se je fotograf posebej za to razstavo meseca junija 2014 v zgodnjih jutranjih urah pred sončnim vzhodom oglasil

v Zavratu in posnel še nekaj posnetkov. Jutranja svetloba, menjave senc, različne palete barv in jutranje meglice dajejo fotografijam poseben pečat.

Janez Kotar je fotograf z dolgoletnimi izkušnjami. Ljubiteljsko se je s fotografijo ukvarjal že njegov oče. Od tod tudi zanimanje Janeza za fotografiranje. Največ se posveča poročni fotografiji, ki mu predstavlja poseben izziv. Spoprime se tudi s portretno fotografijo, foto zgodbami in fotografijami iz zraka. Tovrstne fotografije so trenutno pravi hit v Sloveniji. Za fotografiranje iz zraka uporablja multikopter, ki ga daljinsko upravlja s tal. Fotografiranje je zato zelo zahtevno. To pa zahteva široko znanje na različnih tehničnih področjih ter zvrhano mero natančnosti in vztrajnosti.

Njegovi zadnji fotografski projekti so dobro predstavljeni na njegovi spletni strani, na kateri naredijo izreden vtis serije fotografij poplav Mogočna modrina in Dvojni svet.

Zavratac s ptičje perspektive na razstavi Janeza Kotarja. Foto: Tomaž Mivšek.

ZAVRAŠKI PEVCI NA DOBRODELNEM KONCERTU ŽUPNIJSKE KARITAS V LOGATCU

Eva Drmota

Že prejšnjo zimo smo bili kot zbor povabljeni k sodelovanju na dobrodelnem koncertu Župnijske Karitas v Logatcu. Povabilu smo se radi odzvali, a žal je bil koncert odpovedan zaradi hudega žleda, ki je prizadel naše konce. Tako je bil koncert prestavljen iz 17. februarja na 26. oktober 2014. Glasbeniki iz različnih koncev smo tako ustvarili čudovit večer, prežet z najrazličnejšimi melodijami. Pevci Cerkvenega mešanega pevskega zbora Zavratec smo se predstavili z dvema pesmima, in sicer z ljudsko iz Andaluzije – Bolleras Sevillanas, katere avtor je Fabrez Enrique ter s slovensko Kdo je naučil izpod peresa Antona Martina Slomška. H koncertu so veliko pripomogli tudi izjemni Vipavski tamburaši pod vodstvom

Neže Žgur, ki so odigrali nekaj samostojnih skladb, prav tako pa so spremljali ostale sodelujoče. Nastopali so še Tanja Žagar, Mladinski ter Mešani pevski zbor Adoramus Logatec pod vodstvom dirigenta Marjana Grdadolnika, Glasbena šola Logatec, glasbena skupina Pot, harmonikarski duo Cigale & Petrič in solist Marko Nzobandora. Župan občine Logatec gospod Berto Menard nas je nagovoril ter pohvalil delovanje Župnijske Karitas in se zahvalil vsem sodelujočim na prireditvi. Vezno nit pa je tkal znani televizijski voditelj Miha Brajnik. Ob koncu druženja smo se vsi skupaj združili na odru in skupaj odpeli še Čebelarja, V dolini tihi ter Dan ljubezni.

ZIMSKA DELAVNICA

Maja Mivšek

V soboto, 13. 12., se je v prostorih podružnične šole odvijala zimska likovna delavnica za otroke, ki jo vsako leto omogoča KD Zavratec. Tokrat smo izdelovali predvsem okraske iz blaga (smrečico in kroglo), nekateri pa so izdelali tudi voščilnico z zimskim motivom, pri čemer so uporabili blago in volno.

Za smrečice smo uporabili: sukanec ali volno, šivanko, zvonček, darilni trak, perle in/ali lesene kroglice. Na šivanko smo napeljali nit in naredili voz, nato smo na nit obesili zvonček in dve leseni kroglici. Darilni trak smo izmenično prebadali v vse manjših lokih, med dvema vbodoma pa smo nizali perlice oz. lesene kroglice. Teh smo v spodnjem delu smrečice uporabili več, proti vrhu pa vedno manj. Izdelava smrečice je precej zahtevna, saj je potrebno dobro oceniti, kako veliki naj bodo loki traku na vsaki strani, da se smrečica ne povesi pod svojo težo, hkrati pa dobi ustrezno obliko z oženjem proti vrhu. Otroci so se potrudili in izdelali lične smrečice, tudi če je bilo potrebno kakšno podreti in začeti znova.

Mladi ustvarjalci pri delu. Foto: David Bogataj

Krogle iz odpadne tkanine so bile enostavnejše za izdelavo. Uporabili smo stiroporne krogle, blago, volno, kvačko in škarje. Stiroporno kroglo smo preluknjali in skozi njo s kvačko napeljali volno, nato pa v spodnjem delu naredili voz. Tako smo pritrdili vrstico za obešanje. Blago smo nastreigli na majhne kvadratke in jih s kvačko v srednjem delu enega za drugim potiskali v stiroporno kroglo. Če se je komu krogla na koncu zdela preveč »scefrana«, smo se pošalili, da bo morala k frizerju (obstrigli smo moteče nitke). Za izdelavo take krogle je potrebno nekaj več potrpežljivosti, predvsem pa nežno rokovanje, da se krogla ne vda pod prevelikimi pritiski in razpade.

Končni izdelki prihajajo na »zbirno mesto«. Kmalu bo treba začeti s pospravljanjem. Foto: Andrej Mivšek

Na delavnici je večina otrok izdelala dva do pet okrasov. Premalo za celo novoletno jelko, boste rekli. Jaz pa mislim, da bomo okraske lahko izdelovali tudi v prihodnjih letih in če jih bomo vsako leto lepo spravili, se jih bo v nekaj letih nabralo dovolj. Zdaj pa že iščem ideje za naslednje leto ... tako veliko možnosti je, da se je kar težko odločiti.

INDIJA KOROMANDIJA

Lara Menegatti

Želja po obisku Indije je obstajala, odkar sem izvedela za zmoto Krištofa Kolumba, ki je zamenjal Ameriko za to deželo. Vedno sem si jo predstavljala kot deželo sonca, pisanih barv in nasmejanih obrazov otrok, ki bosí tekajo po ulicah. Poduhovljeno deželo možicljav, oblečenih v oranžna pregrinjala in z dolgimi bradami ter palico v roki. Vedela sem, da je to revna in nevarna država in da jo obiskujejo predvsem izkušeni popotniki. Mojih izkušenj do tedaj ni bilo veliko, a sem se kljub temu odločila za obisk te države.

Doma mi seveda ne bi dovolili, da bi kar sama odšla za en mesec v Indijo. Tako se mi je ponudila priložnost, da se pridružim skupini popotnikov pod okriljem Jegličevega doma v Ljubljani, kjer vsako leto organizirajo možnost prostovoljnega dela v Indiji, natančneje v Kolkati. Letos na žalost odprava ni uspela, sem pa na prvem pripravljalnem vikendu spoznala Heleno, s katero sva se pozneje na pot odpravili sami. Ker so bile letalske karte že rezervirane, so se doma enostavno morali sprijazniti. Namen najinega potovanja ni bil samo spoznati kulturo in si ogledati vse turistične znamenitosti, ampak predvsem združiti delo s spoznavanjem čudes Indije.

Predpriprave na večje potovanje so kar stresne. Hitenje od urada do urada za pridobivanje vize, cepljenje, načrtovanje in še bi lahko naštevala. Zato sem komaj čakala na datum odhoda. Da se nisva odpravili povsem praznih rok, sva za otroke v Indiji zbrali barvice, sestavljanke in druge potrebščine. Mesec dni pred odhodom pa sva sodelovali tudi pri dogodku *Križ Kraž mladih* v Logatcu, kjer smo zbirali prostovoljne prispevke, ki sva jih potem v celoti podarili sirotišnici v Kolkati.

Z velikim »backpacker-jem« (tj. ogromen nahrbtnik) sva se torej odpravili na pot. Leteli sva iz Benetk do Dubaja in potem iz Dubaja do Kolkate. Vse skupaj se je začelo zelo obetavno. Ogromno letalo, v katerem ima vsak sedež vgrajen majhen računalnik z naloženimi najnovejšimi filmi, glasbenimi albumi, igrkami, novicami idr., in potem pristanek na megalomanskem letališču, kjer se vse blešči od bogatih trgovin, majhnih oaz in parkov sredi »hodnikov«, sprehajalnih poti med palmami

Victoria memorial, ki je bil postavljen v spomin na angleško kraljico Viktorijo, je zelo priljubljena turistična znamenitost. Foto: Helena Nagode

in podobnega arabskega razkazovanja mogočnosti. Slika se je popolnoma spremenila, ko sva se usedli na naslednje letalo. To je moralo po vzletu zaradi slabega vzdrževanja pritiska pristati nazaj na letališču, vendar smo na dovoljenje za pristanek čakali vsaj uro in pol. Med tem časom pa smo krožili nad tem mogočnim mestom sredi puščave (dobesedno). Tako sva zares vzleteli šele naslednje jutro. Pot do Kolkate ni bila več tako zabavna, po vsej verjetnosti zaradi utrujenosti in nenehne turbulence. Za pristanek smo se morali spustiti skozi gosto meglo oblakov, v Indiji je bil takrat namreč čas monsunov, to pa pomeni nenehne nalive dežja in vročino. Iz zraka se vse skupaj ni zdelo tako grozno, vendar naju je prva vožnja do hotela kar malo šokirala. Prvi kulturni šok; umazanija, revščina, natrpanost, hrup ...

Po šestnajstih urah spanca sva si upali pogledati na ulice tega mesta. Mesto Kolkata je tretje največje mesto v Indiji in glavno mesto province Zahodna Bengalija. V mestu prebiva približno 14 milijonov ljudi. Natančnega podatka nisem našla, ker se niti ne ve, koliko ljudi dejansko živi po vseh teh mestnih ulicah. Samo mesto ima bogato zgodovino in je bilo prvič omenjeno v 17. stoletju kot pomembno trgovsko mesto. Bili so pod vplivom Angležev, kar se pozna še danes – angleški napisi, vožnja po levi in razne palače iz tistih časov. Slika današnjega mesta je popolnoma drugačna. Na eni strani rastoča industrija in bogastvo, na drugi strani revščina in brezposelnost. Tako kot povsod, bi lahko rekli, kljub temu pa je ta razlika tukaj veliko bolj očitna in neizogibna. Ulice

so natrpane ljudi, ki se selijo iz severa in okoliških vasi v mesto, kjer iščejo priložnosti za delo in boljše življenje. Teh pa je tukaj malo, že zato, ker je enostavno preveč ljudi in je nadzor nad tem, kakšno je stanje mesta, manjši. Na koncu več kot polovica teh ljudi pristane na ulicah, kjer si gradijo zasilna bivališča iz smeti. Njihov dom postane pločnik, ki je hkrati njihova spalnica, kuhinja in stranišče. Prva hoja po teh ulicah res ni bila najbolj prijetna. Prvi nadležni dejavnik, na katerega se moraš navaditi, je predvsem smrad, smeti ležijo vsepovsod, košev za odpadke ni nikjer, če že so kje, ne služijo ravno svojemu namenu. Prav tako se moraš privaditi na vročino in na to, da ti ob nenadnem naliivu dežniki ne pomagajo. V vsem tem hrupu, predvsem zaradi vrišča ljudi in nepotrebnega trobljenja avtomobilov, se vprašaš, kako lahko ljudje sploh živijo tukaj. In enako vprašanje sem si postavila tudi jaz, le kako bom tukaj zdržala cel mesec?!

*Skrajna revščina so vsakdan indijskih mest.
Foto: Helena Nagode*

V tem mestu pa deluje tudi organizacija *Misijonarke ljubezni*, ki jo je ustanovila Mati Terezija. V mestu je ustanovila več hiš, kjer pomagajo ljudem z ulice. Začela je s hišo za umirajoče, ustanovila je center za ženske s posebnimi potrebami in kasneje tudi tak center za moške, sirotišnico in center za otroke s posebnimi potrebami. V teh hišah pomagajo sestre in predvsem prostovoljci. Tako sva se tudi midve odločili, da bova najin mesec posvetili otrokom s posebnimi potrebami v centru *Shishu Bhavan*. Najin delavnik se je začel že zgodaj. Skoraj vsako jutro sva vstali ob pol šestih in se odpravili v *Mother House*, kjer je center organizacije. Organizirajo svete maše, razne pogovorne ure za deljenje izkušenj, adoracije in druge dejavnosti, ki se jih lahko prostovoljci udeležijo. Pred delom smo imeli tudi skupni zajtrk z vsemi prostovoljci. Kljub skromnosti, banana, navaden toast in lonček čaja, je imel svoj čar; spoznaš veliko novih ljudi. Prostovoljci prihajajo sem iz celega sveta, ni starostne omejitve in prav tako ni pomembno, katere vere si. Po zajtrku se vsi skupaj poslovijo od prostovoljcev, ki odhajajo, zmolijo skupno molitev in se odpravijo na delo. *Shishu Bhavan* ima dva oddelka, na eni strani je sirotišnica, na drugi

strani pa oddelk za otroke s posebnimi potrebami. V njem je približno trideset otrok, ki imajo različne diagnoze. Večina ima cerebralno paralizo in ne morejo hoditi ter govoriti. Med njimi so slepi in gluhonemi, nekateri tudi mentalno prizadeti. Vsak je sam po sebi poseben, vsak se s svojim stanjem drugače spopada. Prav tako se razlikujejo po svojih zmožnostih. Nekateri potrebujejo samo tvojo pozornost, nasmeh, drugi tvojo pomoč pri hoji in razgibanju. Na oddelku delajo tudi domačinke, ki jih kličejo *massi*, prostovoljci pa smo *anti* (teta). Tvoja naloga je, da si z otroki, jim posvečaš pozornost, jih hraniš, previješ, preoblačiš in razgibavaš. Kljub začetnim nejasnim navodilom po dnevu, dveh začneš sam opazovati, kaj kakšen otrok potrebuje. Vsako jutro se začne s skupno pesmijo, kjer otroke posedemo v krog in med pesmijo vsakega pokličemo po imenu. Po jutranjem obredu se za nekatere, ki so zmožni razumevanja, začne šola. Pojejo pesmice, se učijo številke, spoznavajo živali in črke. Pri pouku lahko prostovoljci tudi sami pomagamo, načeloma pa smo se ukvarjali z ostalimi otroki. Dela nikoli ne zmanjka. Pomaga pa predvsem to, da si potrpežljiv. Na začetku me je marsikaj šokiralo, predvsem to, da nisem vedno vedela, kaj otrok potrebuje, pretrese pa te tudi način dela in higiena. Kljub temu na koncu vidiš, da vsi delajo po svojih najboljših zmožnostih in tako nehaš primerjati njihove razmere z našimi standardi. Najtežji del vsega je hranjenje, ki pa je po drugi strani tvoje najbolj pomembno opravilo. Nekateri otroci zelo težko požirajo in zato hranjenje traja tudi do 45 minut, spet drugi kljub tvojemu pregovarjanju ne odprejo ust. Kljub vsemu je bilo delo z otroki najlepša izkušnja mojega potovanja. Najlepše je videti napredek otroka, ki se je v enem mesecu naučil hoditi s hojico, in spet drugega, ki te vsakič, ko ga položiš v posteljo, objame.

Popoldneve sva posvetili predvsem potepanju po mestu, obisku sirotišnice in drugih centrov. Kolkata je zanimiva zaradi svoje raznolikosti. V njej se prepleta veliko religij, ki so primorane živeti skupaj. Midve sva prebivali v muslimanski četrti, kjer so naju redno zbujali spevi iz

Z rikšami se daleč pride. Foto: Helena Nagode

mošej. Med njimi živijo hindujci, kristjani in druge religije (Hare Krišna in podobno). Zanimivo je opazovati, kako živijo v nekakšnem sožitju. Krave so svete živali za hindujce, kljub temu pa so bile muslimanske ulične klavnice ob prazniku Ramazan polne le-teh. Predvsem hindujci so zelo odprti glede različnih ver. Značilna za njihovo religijo je rdeča pika na sredini čela, ki predstavlja boga kot središče vsega. Bog obstaja, le vsak ga drugače poimenuje, naju je podučil neki taksist, ki je imel v taksiju toteme različnih ver.

Popoldne sva tako spoznavali ulice Kolkate, ki niso nikoli prazne. Mrgoli trgovcev, od katerih lahko kupiš prav vse, do majhnih stojnic, kjer prodajajo čaj ali pa kar celo kosilo. Hoja po ulici je bila na začetku polna strahu in adrenalin, ker paziš, da te ne bodo ujele oči kakšnega trgovca ali berača, da te ne bo zbil kakšno prevozno sredstvo ali pa kdo okraдел. Kmalu je ta strah izginil, navadiš se čudnih pogledov in tekanja otrok za tabo. Počasi sva začele ulico sprejemati in jo celo vzljubili. Najbrž tudi zaradi dobre hrane. V hotelu sva sicer lahko doplačali evro in dobili celo kosilo s sladico vred, ampak sva se naveličali riža in pikantnih omak, zato sva začeli na ulicah odkrivati pravo kulinariko Indije. Pri njih ne poznajo našega kruha, imajo pa zato nekvašen kruh, ki je naravnost okusen. *Momoti* so na primer podobni našim žlikrofum, ampak veliko bolj pekoči. Muslimanska kulinarika ponuja *doso*, ki je nekakšna nadevana palačinka s krompirjem ali piščancem. Za manjši prigrizek je zelo okusna *samosa*, najina najljubša jed pa je bil *chicken roll*.

Odpravili sva se tudi na manjši izlet z vlakom v Darjeeling. To je mesto na približno 2000 metrih nadmorske višine, tik pod Himalajo. Znano je predvsem po plantažah in pridelavi črnega čaja in po lepih sončnih vzhodih s pogledom na najvišjo goro sveta, Mont Everest. Poleg tega vozi do mesta ena najvišje ležečih železnic. V Darjeelingu sva si predvsem oddahnili od vrveža mesta in se nadihali svežega zraka. Ljudje so zelo prijetni in nasmejani. Čuti se že vpliv Himalaje in Tibeta. Vsepovsod so izobešene pisane zastavice z izreki Dalajlame. Prav tako lahko lakoto potešiš v majhnih družinskih restavracijah s tibetanskimi specialitetami. Srečali sva tudi kar precej turistov, ki se hodijo tja predvsem sprostit, naužit razgleda in celo učiti tibetanskega jezika. Vse deluje

Lastnika trgovnice sta bila vesela evropskega obiska.
Foto: Helena Nagode

Prostovoljki Lara in Helena s svojima varovancema.
Foto: Mao Ric

bolj umirjeno in sproščeno, kar je popolno nasprotje hrupni Kolkati.

Nekje sem prebrala, da lahko Indijo vzljubiš ali močno zasovražiš. Zame velja prvo. Res je, da ni povsem taka, kot sem si na začetku predstavljala. Je pisana, ampak tudi umazana, je živž na ulicah, ampak tudi beda. Tudi poduhovljena je, a na svoj unikaten način. Da imam Indijo, Kolkato, še raje, je »krivo« tudi delo z otroki, ki ti nevede dajo več, kot v resnici daš ti njim.

Najlepša stran potepanja po velikem svetu je, da hraniš svojo radovednost in da se čudiš nad stvarmi, ki jih ne poznaš. Občutek, ki ga ob tem dobiš, je nepopisen in te priganja, da se spet odpraviš v neznano. In tako sem z mislimi že pri naslednjem podvigu ...

OBNOVA KAPELICE PRI BRNKU

Tomaž Mivšek

Sredi Zavratca smo bogatejši še za en stavbni biser, ki je bil pred kratkim obnovljen. Zob časa je dodobra načel kapelico v ovinku zraven nekdanje apnene jame ter klical k temeljiti obnovi. Skrb za kulturno dediščino Zavračanom ni bila nikoli tuja, rezultat tega pa je viden v številnih obnovljenih starejših objektih, ki dajejo osrednjemu delu Zavratca poseben čar.

Obnovitvena dela kapelice so se pričela v letu 2013 z menjavo strehe. Nato je bilo potrebno odstraniti dotrajani omet. Najbolj je bilo poškodovano zidovje okrog strehe. Izkazalo se je, da je kapelica narejena iz avtohtonega zavraškega kamna, posebej pa je izklesana miza, ki ostaja v kapelici še naprej in nosi Marijin kip. Slikana motiva sv. Urha in sv. Florijana na stranskih stenah kapelice sta bila naslikana na kovinske plošče in močno izprana.

Milan Kogovšek se je v poletni vročini pošteno trudil, da je bil omet kapelice končan še pred začetkom jeseni. Pri obnovi so sodelovali še Luka Žakelj, njegov brat Simon in Matej Kogovšek. V letošnjem letu pa so prišle na vrsto še poslikave, katere je naslikal Lojze Mahle. Na levi strani ostaja podoba sv. Urha, na desni pa po novem zremo v sv. Frančiška Asiškega, katerega ime si je izbral tudi sedanji papež Frančišek.

Prav tako je bil v letu 2011 obnovljen tudi Marijin kip. Obnovil ga je Nadjin brat Matjaž Vehar. Podstavek zanj pa je naredil sosed Jože Lazar. Verjetnost, da bi Marijin kip neke noči »izginil kot kafa«, je velika, zato je skrbno spravljen na varnem. Pravo rešitev, kako zaščititi kip pred vlomom, domači še iščejo.

K urejeni domačiji Brnkovih ne smemo pozabiti dodati še obnovljen hlev s poslikavo sv. Florijana na čelni fasadi ob cesti, ki je tudi delo že omenjenega Mahleta. Kapelica, obnovljen hlev, žaga in hiše zaključujejo lepo urejeno domačijo sredi Zavratca. Za kar lahko vsem zaslužnim iskreno čestitamo.

*Kapelica z Marijinim kipom.
Foto: Špela Kogovšek*

*Kapelica, kakršno lahko občudujem po obnovi.
Foto: Špela Kogovšek*

Obnovljen hlev s sv. Florjanom. Foto: Špela Kogovšek

STARI BESEDNJAK

Janko Rupnik

Nadaljujemo s tolmačenjem starih besed, ki so še vedno delno v uporabi v vsakdanjem pogovornem jeziku. Ker jih bomo zapisali, bodo ostale ohranjene na papirju. Ko jih bo morda nekdo čez petdeset ali več let bral, si bo rekel, vidiš, kakšne čudne besede so uporabljali takrat, tako kot se nam tudi sedaj zdi čuden slovenski pravopis izpred stotih let. Kot smo že v prejšnjih številkah Oglarja zapisali, je največ nemških popačenk, veliko pa je tudi besed iz ljudskega pogovornega vsakdanjega jezika, za katere ne najdemo slovničnega izvora niti v slovenskem niti tujih jezikih.

Poslikava sv. Frančiška. Foto: Špela Kogovšek

malerin – sekira, ki nima simetričnega rezila, ampak ima na eni strani ravno ploskev. Zaradi tega se lahko uporablja za obdelovanje – tesanje ravnih tesanih ploskev lesa. Izvor besede ni znan, je verjetno ljudski.

magnat – premožen človek, velikaš, ki ima veliko imetja in mu ni treba fizično delati za zaslužek. Beseda verjetno izhaja iz latinščine in pomeni velik.

malar – pleskar. Izvor besede je neznan.

malnga – mnenje, mišljenje. Nekdo je take "malnge" – takega mišljenja. Beseda je verjetno ljudska.

majdehat – pomen te besede je težko razložiti. Če se nekdo z nekom ukvarja, ga vodi in mu pomaga, poučuje, rečemo, da ga "majdeha".

macola – težje kladivo na daljšem ročaju. Služi za zadajanje težjih udarcev nekemu predmetu. Običajna teža je od 5 do 8 kg. Beseda ima mogoče izvor v italijanščini – "martello" – kladivo.

manira – olika. Rečemo, da je nekdo "manirlih" – olikan. Prihaja iz nemške besede "Manier" – olika.

marela – dežnik. Izhaja iz angleškega jezika "umbrella" – dežnik.

marena, marejna – omara. Izraz je verjetno ljudski.

matrati se – truditi se, delati nekaj težkega. Izraz je ljudski.

mendrga – miza, ki se uporablja pri pripravi za peko kruha. Miza je narejena tako, da ima na štiri noge postavljeno štirioglato leseno posodo in je pokrita z lesenim pokrovom. Gospodinja v tej posodi zamesi kruh in ga potem pregnete na pokrovu. Izvor besede je verjetno ljudski.

mejžl – voz, klopčič zapletene vrvice.

menih – slovnični izraz za člana redovniškega reda, v ljudskem izrazu pa kup zemlje, ki jo na travniku skupaj znosijo mravlje. Izraz je verjetno ljudski.

miznca – kmečke mize so pod ploščo mize imele vgrajen predal, ki so mu rekli "miznca". Izvira iz besede miza.

mont'l – plašč. Izvor besede ni najden, je verjetno ljudski.

mulc – poniževalen izraz za malopridnega fantiča. Izraz je ljudski.

muja – trud, se trudiš za nekaj – se "mujaš". Beseda je verjetno kar izpeljanka iz besede "muditi", zamujati se z nečim.

muštr – izraz za model, vzorec, iz nemške besede "Muster" – vzorec.

mutast – ljudski izraz za "nem".

muhas – ljudski izraz za nepredvidljivega, celo malo zlobnega človeka.

muhati se – muhati se okoli nečesa – smukati se okoli nečesa. Izraz je ljudski.

muterle – v strojništvu pomeni matica in izhaja iz nemškega jezika "Mutter" – mama.

morno – mlačno, morna voda – mlačna voda. Izraz je ljudski.

mobilja – star izraz za komplet sobnih ali kuhinjskih omar – pohištva. Izhaja iz italijanske besede "mobili" – pohištvo.

mojškra – šivilja. Morda je beseda kaj v zvezi z latinsko besedo "seamstress" – šivilja.

motovilo – ljudski izraz za vrteči predmet, ki nima krožne oblike, niti se ne vrti natančno glede na svojo os. Ime tudi za napravo, na katero so navijali napredeno ovčjo volno.

mešetar – posrednik, izvor besede ni najden, je verjetno ljudska.

mežnar – cerkovnik, iz nemške besede "Messner" – cerkovnik.

mernk, mernik – lesena posoda za merjenje količine žita, ki je imela obliko škafe. En "mernik" pšenice je tehtal 25 kg.

narat'n – naratn človek – nepredvidljiv, neubogljiv. Izraz je ljudski.

nauržehlev – približno isto kot "naratn". Izraz je ljudski.

nagmahn – nemiren. Beseda je nekakšna izpeljanka iz nemške besede "machen" – storiti.

naukretn – neuporaben. Izhaja verjetno iz slovenske besede "neokreten".

naduha – je kar slovenski izraz za "astmo", ki pa je nemška beseda in tudi vsesplošno uporabljana beseda v sedanjosti.

net – zakovica, iz nemške besede "nieten" – zakovičiti.

namrdniti, zmrdaševati se – narediti čuden, nedoločen ali nezainteresiran izraz na obrazu. Izraz je ljudski.

nahkasl – nočna omarica, verjetno je nekakšna sestavljenka iz nemških besed "Nacht" – noč in "Kasse" – kovinska škatla.

navdejn – drenj, zagata; je verjetno kar izpeljanka iz besede "drenj".

na vse laš – samo zaradi nečesa, na vse "laš" je šel v trgovino – samo zaradi tega je šel v trgovino. Izraz je ljudski.

narajmat – naleteti, srečati, naleteti na nekaj. Izraz je ljudski.

nafel – zaponka v pasu pri hlačah ali tudi vzrok, npr. bo že našel en "nafel". Izraz je ljudski.

neške – plitva posoda s polkrožnim dnom, ki so jo včasih uporabljali za ročno čiščenje žit. Izraz je ljudski.

nucat, abnucat – rabiti, iz nemške besede "benutzen" – uporaba.

ornga – ukaz; iz italijanske besede "ordin" – naročiti. V našem kraju so imeli navado reči: Prišel je ordine – dobili smo naročilo, ukaz, tudi v nemščini "Ordnung" – potrditev.

odritkovec – debelejši, koreninski kos pri deblu. Ljudska izpeljanka iz besed "od riti".

otka – na toporišču nasajena ravna kovinska plošča, ki se je uporabljala za čiščenje lemežev pluga pri oranju z živinsko vprego. Izraz je ljudski.

odrajtat – oddati nekomu nekaj, odpraviti ga. Izhaja verjetno iz nemške besede "Reitung" – priprava.

ofrnažiti – nekoga preslepiti, oslepariti. Izraz je ljudski.

ofr – denarno darovanje pri bogoslužju. Mogoče je beseda kaj v zvezi z nemško besedo "offen" – odprt.

ogaa vogaa – "furmanski" – voznikov izraz za ustavitev vprege.

opaliti – kupiti. Izraz je verjetno v povezavi z italijansko ljudsko besedo "opalta", kar pomeni prodajo tobaka, soli, vžigalic, skratka nekakšno trafiko. Pri nas pa je ta beseda v pogovornem jeziku pomenila tudi nekaj ukrasti – opaliti. Hišno ime v Potoku – pri Apaltarju, ker so v preteklosti na tej domačiji prodajali tobak.

oplaz – izraz za napako pri oranju zemlje. Kadar brazda ni lepo padla, rečemo, da se je napravil oplaz. Izraz je ljudski in je verjetno nastal iz besede oplaziti.

one – tisto one – zaničljiv izraz za nekoga. Izraz je ljudski.

obisti – ledvice. Izraz je verjetno ljudski.

oberovat – nekoga ogovarjati, ga nekaj izpraševati. Izraz je ljudski.

ohcet – svatba; staroslovenski izraz.

obrajtati – nekoga obrajtati. Nekdo, ki ti je všeč. Skoraj ni dobesednega izraza za to besedo.

ostruž, tiste ostruž – olupki od krompirja, verjetno iz besede ostrgati.

omajiti – olupiti, ljudski izraz.

omajki – olupki; isto kot prejšnja beseda.

osla – kamen za brušenje kose. Izraz je verjetno ljudski.

osounk – koničasta, podolgovata posoda, pritrjena v pasu kosca, v kateri ima kamen – "oslo" za brušenje kose.

ošpet – gornji del ženskega oblačila pri narodni noši. Izraz je ljudski.

oštarija – star ljudski izraz za gostilno.

ploh – debela široka deska; iz nemščine "Oberfläch" – ploskev.

pakettregar – prtljažnik, nekakšna kombinacija slovenske besede paket in nemške "Träger" – nosilec. Dobesedno pomeninosilec paketov.

paf – prestrašen, brez volje. Za nekoga rečemo, da je "paf".

padar – star ljudski izraz za zdravnika.

paklc – zavojček, verjetno izpeljanka iz besede paket, nekaj zapakiranega.

parazol – ljudski izraz za okrasni dežnik, uporabljen kot senčnik.

pajšt – ljudski izraz za sušilnico sadja.

pajzl – zaničevalni izraz za majhno barako ali kolibo.

patron – star izraz za krščanskega zavetnika – svetnika, nekaj vzvišenega. Beseda je tudi ljudski izraz za puškin naboj.

pine – naprava za izdelavo masla iz smetane. Izraz je ljudski.

pobarati – ljudski izraz za "povprašati" – sem nekoga povprašal, pobaral.

porajtati – nekoga upoštevati: nisem nič porajtal na njega, ga nisem imel za mar. Izraz je ljudski.

pob – odraščajoč fantič. Izraz je ljudski.

pobkarca – preprost žepni nož z lesenim ročajem. Beseda je verjetno v povezavi s "pobom". Fantiči so včasih radi nosili take nožiče v žepih.

poprtnjak – kos potice, zavite v prt, ki je bila na mizi v vsaki hiši vse tri svete večere v času božičnih praznikov. Na praznik Svetih treh kraljev je gospodinja dala vsaki domači živali en košček za srečo pri živini.

peza – izraz za "težo". Beseda je ljudska.

pejnzl – čopič. Izraz je ljudski.

poverbat – podedovati; iz nemške besede "erben" – dedovati.

pedinat – nekoga oskrbovati, mu streči. Verjetno izhaja iz nemške besede "bedienung" – natakar.

petljati – prosjačiti. Izraz je ljudski.

petnoštar – rožni venec, ker se uporablja ob molitvi. Je verjetno izpeljanka iz latinskih besed "pater noster" – oče naš.

pejnkat – pozvanjat, pritrkavat. Izraz je verjetno ljudski.

pekat – narahlo udarjati s kladivom po nečem – pikat. Beseda je v sorodu s "pejnkat".

po legnat – počasi. Beseda je verjetno v sorodu z besedo "lagodnost", lenobnost.

peranka – škripec. Izraz je ljudski.

periše – toporišče; izpeljanka iz toporišče.

periuink – pripomoček za ročno pranje, ki je bil prirejen prav v ta namen. Širša lesena ploskev, ki jo je perica postavila v škaf in na njej namilila, drgnila in izpirala perilo.

pètre – lesena ograja. Ni nujno, lahko je tudi stojalo, na katero se nekaj obeša. Beseda je ljudska.

pezdirje – puhasta jalovina, ki nastane pri mehanskem obdelovanju lanenih stebel v laneno prejo. Beseda je ljudskega izvora.

pildk – običajno nabožna slikica – podobica. Izhaja iz nemškega jezika "Bild" – slika.

piskr – lonec iz žgane gline. Beseda je ljudska.

pinč – v pogovornem jeziku majhen psiček, sicer tudi pasma psov.

popokati – s širokim "o" – spraševati, nekoga neusmiljeno spraševati o nečem – pogovorna beseda.

ponuka – ponev – popačenka.

prtrogati – prinesti; spet v povezavi z nemško besedo "tragen" – nositi.

prtovnce – naramnice. Beseda je iz pogovornega besednjaka.

prekla – letev, tudi žaljiv izraz za visokega suhotnega človeka. Beseda je ljudska.

probat – poskusiti. Beseda je iz nemškega jezika "probieren" – poskusiti.

pram – konj temno rjave barve. Izraz je verjetno ljudski

plajba – svinčnica. Beseda je ljudska.

priktošn, prtošn – denarnica, iz nemške besede "Brieftasche" – denarnica.

prtikl – urno nihalo, verjetno v zvezi z besedo "pritakniti".

prforati – pripovedovati nekaj smešnega komu, npr.; da mu jih je prforal.

pruštáb – črka – iz nemškega jezika "Buchstaben" – črke

procl – zavorne obloge pri vprežnem vozu. Izraz je ljudski.

putr – maslo; iz nemščine "Butter" – maslo.

punkl – cula; stara slovenska beseda.

pukl – grbina, grba; ljudska beseda.

plahta – odeja; ljudski izraz.

plankača – sekira s širokim rezilom, ki so jo uporabljali za ročno tesanje tramov – gred. Ker ima ta sekira na eni strani ravno ploskev in je brušena samo z ene strani, sta obstojali dve vrsti "plankač", leva in desna, za levične in desnične tesače. Ker sem omenil brušenje, naj tudi zapišem, da se prav tako kot "malerin" brusi samo z ene strani. Beseda ima verjetno kakšno povezavo z besedo "planka".

plavšet, plavšanje – dvoriti. Beseda je verjetno ljudska.

plužna – del vprežnega pluga za oranje zemlje. Ime prihaja od besede plug.

pluzna – suknjič, v nemščini pa "Bluse" – bluza.

v pohtu – v planu, v pogonu – v delu; ljudski izraz.

putrih – posebna oblika majhnega sodčka, ki je imel tudi naramnice za nošnjo na hrbtu. Včasih so ga uporabljali za nošenje vode.

panti – tečaji; ljudski izraz.

pajsati – izraz nima slovenske besede, pomeni pa porivati nek predmet s pomočjo raznih orodij.

peglezen – likalnik iz nemške besede "bügeleisen" – likati.

porajkljati – s pomočjo verige in debelejšje leskove palice pritrditi tovor na vprežni voz. Beseda je verjetno kaj v sorodu z besedo "raklja, rajkelj".

poirvati – poklicati, povprašati nekoga. Izvor besede ni najden.

podkiklevec – veter, ki obeta dež. Lastnost tega vetra je, da hitro menja smer in dela vrtnice.

Ker je ta veter tako muhast, se je marsikdaj zgodilo, da je kakšni ženski tudi malo privzdignil krilo – "kiklo", zato mu rečemo "podkiklevec".

povštar – vzglavna blazina; ljudska beseda.

povštartanc – posebna vrsta plesa na svatbah, ko je plesalka šla iskat plesalca, tako da je pred njega vrgla na tla vzglavno blazino. S tem je izrazila, da ga želi za ples. Beseda je pa nemška in ljudska povštr - blazina in "Tanz" – ples.

poklafučen – star deformiran klobuk – "poklafučen" klobuk; ljudski izraz.

podstraž – podstrešje. Verjetno je popačenka besede podstrešje.

pokveka – zaničljiv izraz za invalidnega človeka. Izraz je ljudski.

pomive – pomije. Običajno je bil to prav določen izraz za umazano vodo, ki je nastala ob pomivanju posode.

ponk – miza, iz nemške besede "Werkbank" – delovna miza.

prkvintat – priviti. V zvezi z nemško besedo "Gewinde" – navoj.

pumpa – črpalka, iz nemške besede "Pumpe" – črpalka; tudi v angleščini, italijanščini.

purfel – smodnik, iz italijanske besede "polvere" – smodnik.

parobk – štor – verjetno ljudski izraz, kaj v zvezi z robom.

purš – v stari avstrijski vojski je bil to nekakšen oficirjev služabnik. Izvor te besede ni najden.

pošvedrat, pošvedrano – izraz za nepravilno izrabljene podplate pri čevljih. Običajno se je to dogajalo človeku, ki je imel nepravilno hojo.

prec – takoj; stara slovenska beseda.

preja – nit, niti, ki nastanejo pri predenju lanenega prediva. Izraz je ljudski, nastal je iz besede "presti".

pav'lca – običajno obarvan debelejši bombažni sukanec, ki se uporablja pri vezeninah.

prekucnt se – nerodno pasti. Izraz je verjetno ljudski.

prešlesat, abšlesat – obledeti. V nemščini sicer obstaja sorodna beseda "abschleichen", ki pa ima popolnoma drug pomen, tako da bo izraz verjetno iz pogovornega jezika.

prižnca – govorni oder, natančneje v bližnji preteklosti v cerkvah visoko postavljen in okrašen govorniški prostor za duhovnika. Nastal je iz besede "pridigati" – imeti govor.

prštmat – nekaj pripraviti, verjetno kaj v zvezi z nemško besedo "bestimmt" – vsekakor.

prtet – zoprn. Beseda je verjetno ljudska.

pručka – majhna, kratka klopca, običajno so jo uporabljali otroci. Izraz je iz ljudskega besednjaka.

pucat – čistiti, krtačiti. Verjetno kaj v sorodu z nemško besedo "putzen" – čistiti.

puf – nekaj kupiti na "puf" – na posojilo. Izraz se veliko uporablja, njegov izvor pa ni najden.

pumparce – široke hlače, ki se pod kolenom končajo in so okoli noge zapete s trakom. Ime izhaja verjetno iz besede "pumpa", ker se ta del nad kolenom med hojo dviga in spušča bi lahko rekli, da "pumpa".

punt, puntati se – upor, upirati se; staroslovenska beseda.

punta – pokončna gred, ki se uporablja v zidarstvu. Italijanska beseda, vendar ima drug pomen.

pušca – majhna torbica, v kateri so imeli učenci pisalne pripomočke. Drug pomen je tudi pobiranje denarnih darov med daritvijo svete maše v cerkvi. Izvor besede je verjetno ljudski.

pušlc – šopek rož. Izvor besede ni najden.

ZEMLJIŠKA ODVEZA

Janko Rupnik

Skušal bom opisati zgodovinski proces, ki je v letih 1850 korenito spremenil položaj kmeta, do sprejetja Zakona o zemljiški odvezi. Že avstrijska cesarica Marija Terezija je začela posvečati večjo pozornost kmetu, njegovemu napredku, obenem je začela dajati večjo veljavo državnim cesarski oblasti, kajti do tedaj so bile glavni oblastniki škofije s svojimi grofijami, in kot podaljšani roki zemljiški gospodi. Sprejetje Zakona o zemljiški odvezi je pozneje povzročilo tudi začetek drobljenja zemljiške posesti – odprodajo zemljiške posesti od gruntov, katerih zaokrožena posest je bila do tega obdobja nedotakljiva in so bili gospodarji na gruntih le kot najemniki zemljiške posesti. Ko pregledujemo zapiske v župnijskih arhivih, večkrat opazimo, da je neka družina na določenem gruntu kar izginila in pojavila se je druga. Ker gospodar ni dobro gospodaril in plačeval davka gosposki, mu je bil grunt s strani zemljiške gosposke odvzet in dan v upravo drugemu gospodarju.

Leto 1848 je znano po splošnih kmečkih uporih proti graščakom zaradi prevelikih dajatev, tlake in tudi po uporih meščanstva po mestih in celo na Dunaju, tako da se je cesar Ferdinand v strahu za svojo glavo celo začasno umaknil z Dunaja v Innsbruck. V tem času so se že pojavljala razna politična stremeljenja in borba za oblast, zato je dunajski dvor sklenil ugoditi kmečkemu podeželskemu prebivalstvu in si tako pridobiti njegovo naklonjenost. En mesec je trajala razprava v državnem zboru na Dunaju od 8. avgusta do 6. septembra o zemljiški odvezi. Udeležili so se je poslanci z vsega cesarstva različnih stanov. Večina poslancev je bila mnenja, da je Zakon o zemljiški odvezi treba vsekakor sprejeti. Največ govora in različnih mnenj pa je bilo glede tega, pod kakšnimi pogoji naj kmetu zemljo izročijo v njegovo last. Najradikalnejši so zagovarjali kmečko stališče, naj namreč zemljiški gospodje ne dobe sploh nobene odškodnine. Poslanci iz meščanskih in veleposestniških vrst pa so kategorično zahtevali odškodnino. Tudi slovenski poslanci so imeli različna mnenja o odškodnini, le poslanec Anton Černe, posestnik iz tržaškega okraja, je strogo zagovarjal stališče, da se zemlja kmetu izroči brez plačila odškodnine. Bil je zelo oster v svojih nastopih. Po ostrih pogovorih se je 30. avgusta 1848 razprava končala. Vladi se je mudilo pomiriti kmete, zato je že 31. avgusta istega leta notranji minister okrajem poslal obvestilo, da je ustavodajni državni zbor sprejel sklep o zemljiški odvezi. 6. septembra, ko je bil izglasovan Zakon o zemljiški odvezi, je bilo glasovanje končano. Že 7. septembra je cesar Ferdinand potrdil in izdal sledeči

"Zakon o odpravi tlačanstva":

"Mi Ferdinand prvi, ustavni cesar Avstrije, smo po naklepu svojih ministrov z ustavnim državnim zborom sklenili in ukažemo kakor sledi:

Pervi. Podloštvo in zaveza med gruntnimi gosposkami in podložnimi ste z vsimi, postavami, ki to zavezo zadevajo, nehale

Drugi. Grunt ali zemljišče je vsih dolžnosti odvezan, vsi razločki med gosposkimi in kmečkimi zemljiši imajo nehati.

Tretji. Vse dolžnosti, dela in davki vsake baže, ktere iz podloštva izvirajo in podložno zemljišče zadevajo, odsihmal nehajo; ravno tako tudi vsa odrajtva v blagu (natural), v delu in denarjih, kteri izvirajo iz gosposkine gruntne oblasti, iz desetinskiga, varovavniga (Schultz), fogtijskiga, gorniškiga in soseskiniga gospostva in ktere so se dozdej mogle odpravljati ali od kmetiškiga posestva ali od oseb; tudi je jenjalo plačilo za premenjenje (prepisi) med živimi in po smerti.

Četrti. Za nekatere teh davkov, ki so po tem nehali, se bo odškodovanje dalo, za nekatere pa ne.

Peti. Odškodovanje se mu ne bo dalo za pravice in davke, ki iz osebniga podloštva, iz gosposkinih in sodniških opravil in iz soseskiniga gospostva izvirajo: zavoljo tega pa tudi iz tega izvirajoče dolžnost nehajo.

Šesti. Za dela, za davke v blagu in v denarjih, ktere je posestnik grunta svojimu grašinskimu, desetinskimu ali fogtijskemu gospodu moral odrajtovati, je berž ko berž primerno dškodovanje odmeriti.

Sedmi. Pravice v gozdih in na pašah, kakor služne pravice (Servituts – Rechte) med gosposkami in med njih dozdanjimi podložnimi imajo z odškodovanjem nehati – soseskinih gospostev pravice (Dorfobrigkeit) pa cvetlice iskati (Blumensuch) in pasti (Weiderechte), kakor paša na prahi in sternišu imajo brez odškodovanja jenjati.

Dano v našim poglavnim in stolnim mestu na Dunaji sedmi dan kimavca tavžent osemsto in osem in štiridesetiga leta, in v štirinajstim letu Našiga vladarstva.

FERDINAND

(Zakon je zaradi pristnosti svojega pomena v sestavku napisan v takratnem slovenskem jeziku.)

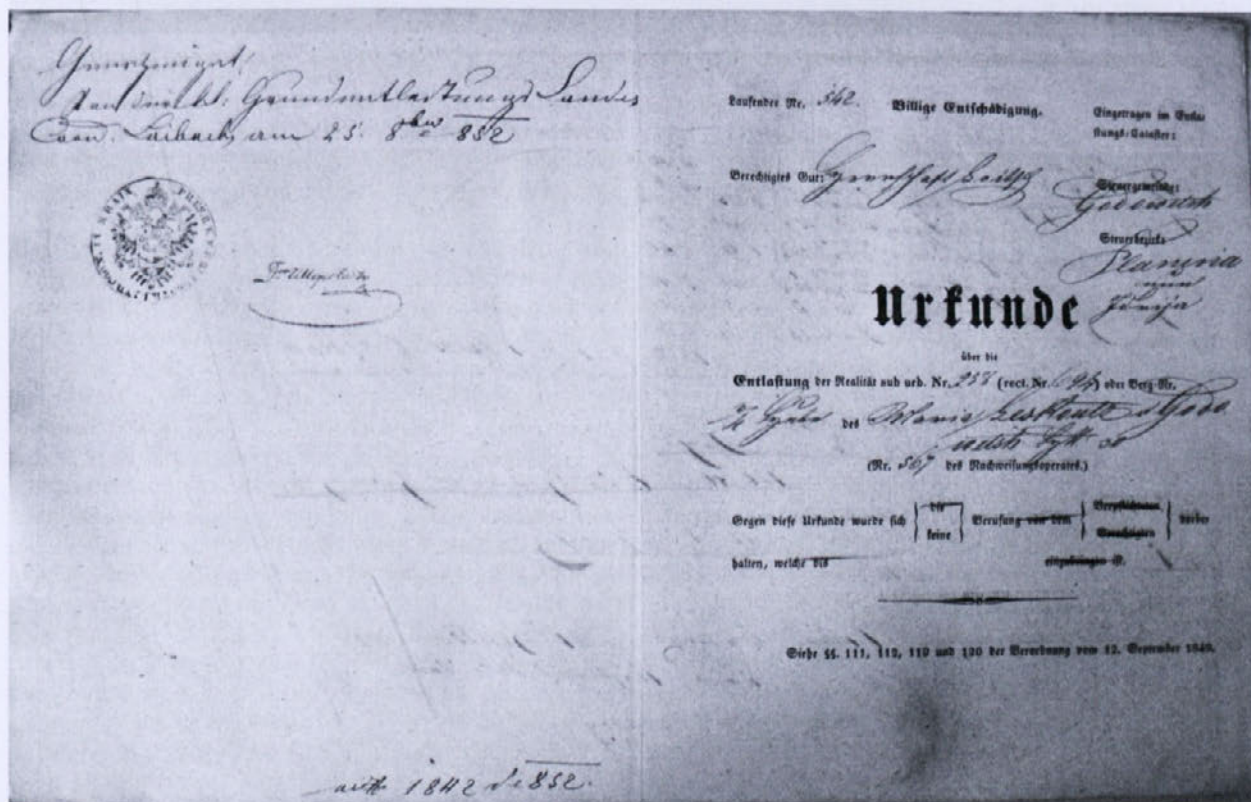
Sprejeti zakon ima v nadaljevanju sicer še štiri točke, ki pa v glavnem nalagajo ministrom in uradnikom, kolikšna naj bo višina odškodnine s strani podložnika in kako pravno izpeljati izvajanje tega zakona. Zanimiv je mogoče odstavek D osme točke, ki pravi, da mora komisija, sestavljena iz posancev vseh dežel, izdelati pravno osnovo, **"kako in koliko bo odškodovanja plačati in kako se ima iz premoženja zadetih dežele denarnica napraviti, iz katere se bo samo za zadeto deželo prerajano odškodovanje poplačalo, pri kateri bo državnovladarstvo srednik."**

Iz sprejetega zakona je razvidno, da niso bili sprejeti predlogi meščanskih poslancev, ki so predlagali, da naj podložnik v celoti plača svojo posest, niti predlogi poslancev iz kmečkih vrst, ki so predlagali, naj se zemlja izroči podložniku brez vsakega plačila. Če bi na kratko povzeli vsebino sprejetega zakona, bi lahko rekli, da je zmagala srednja pot. Podložniku se vsekakor ukine dajanje tlake, mora pa za svojo posest plačati določeno odškodnino, katere višino naj pravično določi že omenjena komisija. Le-ta določi tudi, na kakšen način bi bivši podložnik odplačeval odškodnino. Določeno vsoto pri teh poplačilih naj bi prispevalo tudi cesarstvo – država. Po navedenih podatkih so se upori podeželskega

kmečkega prebivalstva z objavo tega zakona takoj končali.

V državnem arhivu v Ljubljani najdemo zapise – dokumente, ki so nastali ob uveljavitvi Zakona o zemljiški odvezi. To je en popisni list za vsak grunt oziroma za vsako domačijo, ki je imela v upravljanju kaj zemljiške posesti, od katere je pred zemljiško odvezo "odrajtovala" dajatve in tlako zemljiški gospodi. Ta list vsebuje vpisano ime in priimek gospodarja, kraj s hišno številko, ime gospodstva, pod katero je grunt spadal, rektifikacijsko – evidentno številko, številko urbarja na prvi strani lista, na drugi strani pa vpis vrednosti posestva, višina odškodnine.

Kot je razbrati iz teh dokumentov, je bilo odplačilo odškodnine razdeljeno na nekaj let, in tako je bila poleg vpisane tudi višina letnega obroka odplačila. Ti listi so za Postojnski okraj – kresijo datirani na leto 1851, torej se je prenos posesti dejansko prenašal nekako dve leti po sprejetju Zakona o zemljiški odvezi. Mimogrede, ta dokument je tudi odličen evidentni pokazatelj, kateri gospodar je na določeni posesti v teh letih živel in gospodaril in kakšna je bila hišna številka domačije v tistem času.

Prednja stran dokumenta o zemljiški odvezi, na katerem so zapisani vsi podatki, na osnovi katerih se je lastništvo dotičnega novega lastnika vpisalo v zemljiško knjigo.

Benennung ... jährlichen Leistungen	Tage, Friede, Weid, Gewicht	An- zahl	Einheits- preis	Wertun- schlag	Hierzu fällt der Anteil des als Paus- chal-Einlös- ung mit	Werte die dem Verpflichteten gebührende Ent- schädigung mit zwei Proz. Zinsen		Hierzu fällt der Verpflichtete als		Anmerkung	
						in Natur	in Kapital	jährliche Rente	Kapital		
			fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	
1. Grundbesitz				1 1/2	1 1/2	1 1/2	22 1/2	1 1/2	1 1/2	1 1/2	Der Mischel von Mischel 1844 ent- spricht sich auf 1 1/2 fl.

Von der k. k. Grundbesitzbesitzer/Dienstleistungen ist auf Grundlage des Patents vom 4. März 1849 und der Ministerial-Verordnung vom 15. September 1849 die Entschädigung der obenannten Leistungen für den Verpflichteten mit einer jährlichen Rente von 1 1/2 fl. kr. zu leisten, und von dem Verpflichteten in den landesständigen Verträgen an das k. k. Steueramt abzuführen ist, aufgestellt werden.

Diese jährliche Entschädigung ist im ursprünglichen Anschlag zum Kapital von 11 1/2 fl. kr. festgesetzt.

Die jährliche Entschädigung ist, soweit dem Kapitale eine auf der entfallenden Rente mit der ursprünglichen Preisschuld der oben anderen hypothetischen Belastungen, die Verrechte der landesständigen Steuer gemessen sind, von welcher sich der Verpflichtete auf die im §. 11 der Ministerial-Verordnung vom 15. September 1849 vorgeschriebene Weise durch Begleichung des Kapitals an das Steueramt befriedigen kann.

Die Entschädigung für die Mischel von Mischel 1844 ist ermittelt worden auf 1 1/2 fl. kr. fest.

Sollten 1 fl. kr. welche der Verpflichtete nach seiner Entschädigung 1 1/2 fl. kr. an das Steueramt abzuführen hat.

Obgleich diese Entschädigung den obenannten Leistungen für immerwährende Zeiten aufgehoben.

Obwohl die Entschädigung entfallen für immer:

Von der k. k. Districts-Kommission Waldberg do. 20. September 1851
von Vizepräsident
Stempel

Zadnja stran dokumenta o zemljiški odvezi, na kateri je vpisana višina odškodnine za dotičnega novega lastnika

Odlomek iz doktorske disertacije Antona Krošla iz leta 1941 – "Zemljiška odveza na bivšem Kranjskem":

"Postojna. Distriktna komisija je delovala od 25. 3. 1850 do 3. 9. 1853, torej tri leta, 6 mesecev in 5 dni.

Na čelu je bil vodja komisije, ki je bil zaposlen samo v zemljiškoodveznih zadevah; dalje so bili še člani komisije, pravni konzultant, ki je poleg tega vršil še službo okrajnega sodnika, ter ekonom."

Uveljavljanje Zakona o zemljiški odvezi je v letih po sprejetju povzročilo kar nekaj sprememb na področju evidenc o lastništvu posesti. V naših krajih zasledimo v letih pred 1869 nastanek Logaškega okrajnega glavarstva, kar je povzročilo tudi novo razdelitev pripadnosti naših krajev. Če so do teh let kraji, kot so Dole, Potok, Zavratac, Podklanec, Ravne, Žirovnica, Ledine, Vrsnik, Idršek, spadali pod Loško gospostvo, so z nastankom Logaškega okrajnega glavarstva spadali pod Logaško glavarstvo. Z nastankom Logaškega glavarstva so bile s strani le-tega izdelane nove katastrske karte, ki so bile narisane točno po kartah Franciscejskega katastra, s tem da je bilo pozneje nanje vrisanih veliko novih domačij z novimi hišnimi številkami. Te novonastale domačije pa so bile že posledica uveljavitve zemljiške

odveze, ki je lastnikom zemljiške posesti dala možnost odprodaje le-teh. Z nastankom Postojnskega okraja – kresije sta Zavratac in Potok spadala pod Postojnski okraj.

Kot posledica zemljiške odveze je nastajal še en zelo pomemben sistem. Nastala je zemljiška knjiga v fizični obliki, ki je bila pri nas uradno v uporabi vse do leta 2001. Ta oblika zemljiške knjige je zelo enostaven in učinkovit sistem vodenja evidence o zemljiški posesti, kjer je odlična sledljivost lastništva in drobljenje zemljiških parcel. Kaže, da je Zakon o zemljiški odvezi nalagal evidentno tudi zelo natančen prenos zemljiške posesti z urbarjev v zemljiško knjigo. Ko namreč odpremo stran v zemljiški knjigi, kjer je narejen prvi vpis neke zemljiške posesti na osnovi zemljiške odveze, je poleg številke zemljiškooknjižnega vložka vpisana tudi rektifikacijska številka – ista kot na že omenjenem odgovarjajočem dokumentu za isto posest (listi iz državnega arhiva). Napisano je tudi ime gospostva in številka odgovarjajočega urbarja. Sedanja elektronska zemljiška knjiga še zdaleč ne bo tako sledljiva že zaradi novega načina sistema vodenja. Tudi kupoprodajne pogodbe se več ne shranjujejo po arhivih zemljiške knjige, temveč jih hranijo notariati in prizadete stranke, da ne omenjamo možnosti porušnja elektronskega sistema.

Zakon o zemljiški odvezi je kmete, lastnike gruntov, verjetno zatekel finančno nepripravljene. Kot srečujemo dobre in slabe direktorje podjetij, tako so včasih bili tudi dobri in slabi gospodarji gruntov. Slabšim gospodarjem je plačilo odškodnine cesarstvu pomenilo še dodatno finančno breme za morda že tako slabo stoječi grunt. Ko pobrskamo po zemljiških knjigah, takoj ugotovimo, da ima veliko gruntov že takoj po začetku vodenja v zemljiški knjigi vpisane razne terjatve na vpisano posest, kar je gotovo posledica tudi zamujanja pri plačevanju odškodnine cesarstvu. Zemljiški zakon je dal odlične pogoje spet za nek drug, lahko bi rekli celo škodljiv proces. Kmetu je dal proste roke pri upravljanju s svojim premoženjem in ker ga je plačevanje odškodnine tudi finančno oslabilo, je podlegel skušnjavi, da je začel dele posesti prodajati. Po podatkih iz zemljiške knjige in tudi župnijski arhivi prikazujejo velik porast nastajanja novih domačij po letu 1850. V naših krajih je bil v letih od 1870 do 1900 ta porast izredno velik.

Anton Krošl v svoji disertaciji zapiše, da so grunti v nekaterih primerih ostali zavezani plačilu odškodnine tudi cerkveni gosposki. Tako se najdejo v zemljiški knjigi pri prvih vpisih primeri, ko je bil zemljiškoknjižni vložek nekega grunta obremenjen tudi z dolgom do farne cerkve. Poznamo primer dolga na Medvedjem Brdu do farne cerkve v Rovtah in primer dolga zavraškega grunta do zavraške farne cerkve.

Ob koncu vidimo, da je ta sprememba starega odnosa med podložniki in grofijami v letu 1848 globoko zazna-

movala življenje kmeta in za seboj pustila globoko sled v načinu življenja podeželskega prebivalstva. Gledano zgodovinsko so bile te spremembe gotovo neizogibne. Dandanes je večina prvotnih gruntov sicer še ohranila veliko zemljiške posesti, vendar je ta v večini primerov okrnjena, pri nekaterih manj, pri nekaterih bolj, so pa tudi primeri, ko je bil grunt popolnoma razprodan. Tako ta proces ni zaobil tudi naših krajev. Vse domačije, ki obstojajo, poleg dveh gruntov v Potoku in petih v Zavrtaču, so nastale potom odprodaje zemljiške posesti od omenjenih gruntov.

Po nastopu veljave Zakona o zemljiški odvezi je kmet kaj hitro ugotovil, da ni po novem prav veliko na boljšem. Res je bil prost tlake in dajatev v blagu, je pa moral cesarstvu po novem plačevati davek v obliki denarja. Zakon o zemljiški odvezi ni prizanesel niti tistim grofijam, ki so imele v lasti svojo zemljiško posest in so po tem zakonu prav tako bile dolžne plačevati davek cesarstvu.

Literatura in viri:

Dr. Bogo Grafenauer: *Zgodovinski časopis*, II-III, 1948-1949. *Zgodovinsko društvo za Slovenijo*. Ljubljana. Državna založba Slovenije. Tiskarna ljudske pravice v Ljubljani. Str. 47-52.

Anton Krošl: 1941. *Zemljiška odveza na bivšem Kranjskem (Organizacija in delo zemljiško odveznih organov 1849-1853)*. Doktorska disertacija. Ljubljana. Str. 70-85. *Zgodovinski arhiv Republike Slovenije*.

Zemljiške knjige.

Dr. France Prešeren je v svojih Poezijah pod naslovom Čebelice pevcem letnih časov zapisal:

**"Kdor govoriti kaj ne ve,
on vreme hval; al toži;
kdor pevcev peti kaj ne ve,
od letnih časov kroži."**

Bralcem glasila Oglar želimo doživeti polno leto 2015.
Vaš pogled naj seže čez temne oblake vsakdana.
Tako bodo vaši dnevi obsijani s soncem.

Obilo pravih besed naj privre na dan ob pravem času.

Uredništvo Oglarja

KAJETAN KOVIČ

Sonce

Pod zemljo prihodnja trava
pije topli južni sneg.
Iz potokov ure poplava,
širi trebuh nosnih rek.

Skozi gosti gozd borovcev,
poln čarovnic in duhov
gre zelena četa lovcev
in krdelo črnih psov.

še živali so na begu
in osojno srce v snegu
milosti še ne pozna.

A za gozdom sonce rase,
lovcem sredi redke jase
v prsih prvi strah kaplja.

*Vir: Kovič, Kajetan. 1992, Letni časi.
Ljubljana: Mladinska knjiga. Str. 33.*

V pozni uri

Kadar grem domov
s tvojo rožo v roki,
sveti tiha noč
z zvezdnimi oboki.

Daleč tam je luč,
delavci ne spijo,
vse noči ob strojih
s toplim srcem bdijo.

Moje srce daje
srečo eni ženi.
Oni jo razdajo
vsem ljudem, še meni.

Mislim na njih roke,
težke in robate,
in vse bolj neznatna
mi je misel nate.

Vem, da ne zameriš.
Če bi tu hodila
v tihi pozni uri,
isto bi čutila.

*Vir: Kovič, Kajetan, Zlobec, Ciril,
Menart, Janez, Pavček, Tone.
1988. Pesmi štirih. Ljubljana:
Cankarjeva založba. Str. 18.*

Južni otok

Je južni otok. Je.
Daleč v neznanem morju
je pika na obzorju.
Je lisa iz megle.

Med svitom in temo
iz bele vode vzhaja.
In neizmerno traja.
In v hipu gre na dno.

In morje od slasti
je težko in pijano.
In sol zatiska rano.
In slutnja, da ga ni.

Da so na temnem dnu
samo zasute školjke
in veje grenke oljke
in zibanje mahu.

A voda se odpre
in močna zvezda vzide
in nova ladja pride
in južni otok je.

*Vir: Kovič, Kajetan. 1976. Labrador.
Ljubljana: Cankarjeva založba. Str. 45.*

IZŠLA JE PRENOVLJENA IN DOPOLNJENA RAZLIČICA SSKJ-JA

Andreja Kogovšek

Nekdanji minister za kulturo dr. Uroš Grilc je februarja 2014 na Posvetu o novem slovarju sodobnega slovenskega jezika poudaril: »Sedemnajst let mineva od zadnje izdaje SSKJ-ja in petdeset let od začetka priprav na novi slovar, kar je za spremembe, ki jih narekuje družba, res zelo veliko časa. Tako slovenski jezik sam kakor tudi hiter razvoj družbe v smeri digitalizacije postavljajo nove zahteve uporabnikov, s tem pa tudi nujno po novem slovarju sodobnega slovenskega jezika.« Oktobra 2014 smo tako dobili drugo, dopolnjeno in deloma prenovljeno izdajo SSKJ-ja, ki sta jo pripravila SAZU in Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, izdala pa Cankarjeva založba. Slovar je nastajal leto in pol in je sodobna različica SSKJ-ja, katerega prvi zvezek je izšel leta 1970. Na voljo je tako v knjižni kot elektronski različici. Pri projektu je sodelovalo 12 jezikoslovcev, pri čemer je predstojnik Inštituta Marko Snoj poudaril, da je bila ekipa mlada, saj je bila povprečna starost jezikoslovcev 36 let.

Izdaja Slovarja slovenskega knjižnega jezika prinaša 110.180 slovenskih besed v 97.631 geslih, pri čemer je dodanih 4521 novih slovarskih sestavkov. Gre za besede in besedne zveze, ki so se v slovenskem knjižnem jeziku uveljavile v obdobju po osamosvojitvi Slovenije. Kot pravi Marko Snoj, to niso samo tujke, ampak tudi popolnoma domače besede, ki jih pred letom 1991 ni bilo, na primer *porjavitev* ali *zatipek*. Po besedah sodelavca pri nastajanju pričujočega slovarja Andreja Perdiha SSKJ velja za najbolj uporabljen slovenski slovar, na spletnem portalu je okoli 6000 obiskov na dan. Nova različica prinaša novosti, ki so jim botrovale bodisi družbene in gospodarske spremembe, tako je v njej mogoče najti besede *evro*, *tajkun* in *evroskeptik*, novosti s področja pop kulture (*heavy metal*), izraze za nove bolezni, kot sta *ptičja gripa* in *bolezen norih krav*, posodobljene pa so tudi pomenske razlage pojmov in zgledi rabe, ki so preživeli duh časa. Na novo so opredeljeni pojmi, kot so *družina*, *ciganček*, *perverznejš*, *transvestit*. Ogromno je besed, ki so dobile nove pomene, predvsem iz računalništva, je izpostavil Snoj. »Lep primer je *miška* ali pa *zavihek*, ki je bil včasih samo pri obleki. *Afna* je bila prej nižje pogovorna beseda s pomenom opica, danes pa je nevtralna beseda iz računalništva, ki pomeni določen znak.«

Oglejmo si nekaj novih besed, ki jih vključuje SSKJ po posameznih »kategorijah«:

Spremembe v oblačenju in osebnem slogu: *balerinka*, *bodi*, *boksarice*, *irokeza*, *pajkice* ...

Besede, ki so iz slengovske rabe prešle v splošno: *bejba*, *ful*, *kul*, *opa*, *ups*, *vau* ...

Družbene in gospodarske spremembe: *akreditacija*, *antistresen*, *biomedicina*, *borzništvo*, *bulimija*, *ekokmetija*, *evroposlanec*, *globalizacija*, *pomladnik* ...

Spremembe pri uporabi sodobnih tehnologij, naprav, drugih pripomočkov: *airbag*, *blog*, *e-konferenca*, *e-pošta*, *mlekomat*, *odsufati*, *všečkati* ...

Spremembe v popularni in duhovni kulturi ter preživljanju prostega časa: *aromaterapija*, *barbika*, *bioenergetik*, *breakdance*, *estradnik*, *flamenko*, *hobit*, *puzzle*, *rambo*, *superman*, *supermodel* ...

Spremembe v prehranjevanju: *ekohrana*, *mocarela*, *suši*, *tofu* ...

Poleg vključevanja novih besed in nekaterih spremenjenih razlag je dodanih še okrog 300 ženskih oblik, na primer *dojenčica*, *estradnica*, *kanclerka*, *mentorica*, *osnovnošolka*, *producentka*, *selektorica* ... Poleg tega je razlaga tipa *ženska oblika od ...* prevrednotena v razlage tipa *ženska, ki ...*, *strokovnjakinja* za itd. Kljub temu so ženske oblike v obsežni zbirki slovarskih sestavkov še vedno v izdatni manjšini. V slovarju namreč ne najdemo ženske različice za misleca, pisca itd.

Na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU pa se lahko pohvalijo še z eno novostjo, ki jo najdemo na spletni strani. Spletišče Fran, ki je poimenovano po najpomembnejšem slovenskem jezikoslovcu prejšnjega stoletja Franu Ramovšu in soustanovitelju SAZU, obsega 20 slovarjev z več kot pol milijona slovarskih opisov in je narejen »z mislijo na uporabnika«. V eni sekundi lahko ponudi odgovor, ki ga uporabnik želi. Portal vsebuje tudi sproti slovar slovenskega jezika, v katerem so zbrane besede, ki še niso registrirane v uveljavljenih slovarjih. Ta slovar lahko sooblikujejo tudi obiskovalci, med drugim tudi prek Twitterja, kmalu pa tudi prek Facebooka.

Končajmo z besedami voditelja RTV Slovenija: »Jezik je živ. Slovenščina je do sedaj poznala 130 zaimkov, 131-i pa je danes zaimek *nekogršnji*. Če vidimo avto, ki je neke ob cesti zapuščen, rečemo, Ta avto pa vendarle mora biti nekogršnji ...«

Pripravila: Darja Kogovšek

LEPA NEDELJA NA BLEGOŠU

LEP RAZGLED NA
BLEGOŠU
V NEDELJO SMO TAKOJ
DO KOSILU ODŠLI NA
BLEGOŠ. JAZ SEM HO-
DIL PO STRMI POTI. KO
SEM PRIŠEL NA VRH,
SEM BIL VESEL. BIL SEM
TUDI V BUNKERJU. TO JE
BIL LEP IZLET, KER
NA S JE BIL VELIKO.

Matija Kavčič, 1. r

V nedeljo smo imeli športni dan, ki je bil malo drugačen. Šli smo na Blegoš. Učiteljica je štela, koliko nas je bilo vseh skupaj in je ugotovila, da nas je bilo 33. Pri koči smo se ustavili. Hodili smo eno uro in pol. Celo pot sem hodila s Petro in Lariso. Skupaj smo se zabavali. Ko smo prišli na vrh, je zelo zelo pihalo. Najbolj sem bila vesela na vrhu, ker nas je bilo tako veliko. Nekateri so imeli palice. To je bil najlepši izlet.

Neža Bogataj, 2. r

Šli smo na Blegoš. Bilo je zelo lepo. Del poti smo se peljali z avtom mimo Žirov, Poljan in skozi Javorje. Bilo nas je 33. Nekaj nas je šlo po strmi poti, nekaj pa po lažji. Hodili smo uro in pol. Prišli smo na Blegoš. Otroci smo šli v bunker in smo si ga ogledali. Moj bratranec Jošt je imel rojstni dan. Vesel sem bil, ker so šli z nami tudi starši.

Vid Menegatti, 2. r

Šli smo na Blegoš. Bilo nas je 33. Z nami je šla tudi Iskra. Peljali smo se mimo Žirov. Jaz sem hodil po strmi poti. Hodili smo dolgo. Videl sem veliko bunkerjev. Jaz sem na Blegošu praznoval rojstni dan. Za nazaj smo se ustavili pri Bahaču. Zelo sem bil utrujen.

Jošt Pintar, 2. r

●●●

V nedeljo, 19. 10. 2014, smo odšli na Blegoš. Z avtom smo se vozili 45 minut. Na poti smo se ustavili na črpalki. Ko smo prišli do parkirišča Črni kal, smo se toplo oblekli in odšli na dolgo pot. Jaz sem hodila po dolgi in lahki poti. Z mano sta hodili prijateljica Neža in njena sestra Larisa. Ko smo prišli do koč, je vsak nekaj spil, potem smo nadaljevali pot. Na vrhu smo se podpisali v zvezek. Potem smo se odpravili nazaj do koč. Tam smo praznovali Joštov rojstni dan. Potem smo se fotografirali pred koč. Joštu smo še zapeli in se hitro odpravili nazaj. Na parkirišču smo še malo poklepetali. Potem smo se spet odpravili na dolgo pot. Ko smo prispeli domov, je na mizi že dišal vroč čaj.

Veseli na Blegošu. Foto: Darja Kogovšek

NOČ V ŠOLI

V četrtek smo se po maši zbrali v šoli. Najprej smo si pripravili večerjo. V zelenjavno juho smo dali repo, kolerabo, čebulo, korenje, krompir, grah in sol. Za poslastico pa smo spekli palačinke. Namazali smo jih z marmelado in evrokremom. Potem smo pripravili mizo in se pogostili z zelenjavno juho in palačinkami. Pili smo čaj. Ko smo pojedli, smo pomili posodo. Potem smo se igrali. Prav kmalu smo se odpravili spat. Zjutraj nas je zbudila učiteljčina super budilka. Vsi smo se zbudili, le dva zaspanca ne. Jedli smo slovenski zajtrk.

Petra Kavčič, 3. r

NAJZABAVNEJŠI VEČER

V četrtek smo prespali v šoli. Najprej smo se zbrali. Nato smo se usedli, da nam je učiteljica povedala, kako bo potekal večer. Potem smo si sami pripravili večerjo. Da smo lahko skuhali zelenjavno juho, smo potrebovali krompir, kolerabo, korenje, peteršilj in grah. Zraven mineštre smo spekli še palačinke. In njami. Ko smo pospravili, smo se šli igrat Čarovnika in Zrcalo. Nato smo se pripravili za spanje. Nekateri so imeli s seboj odeje, nekateri pa spalne vreče. Nato je učiteljica prebrala dve pravljici Prosim in hvala ter Veveričja skrivna shramba. Nato smo zaspali.

Neža Bogataj, 2. r

Sami smo si pripravili večerjo. Foto: Darja Kogovšek

LEPA NOČ V ŠOLI

V četrtek, 6. 11. 2014, smo prespali v šoli. Po maši smo se zbrali. Ko smo bili vsi, smo začeli kuhati večerjo. Skuhali smo zelenjavno juho in spekli palačinke. Potem smo pospravili in pomili. Nato je bil čas za igro. Igrali smo se gnilo jajce in zraven jedli kokosovo pecivo, ki sta ga spekla naš Matic in njegova mami. Že precej pozno smo si pripravili postelje. Zlezli smo v spalno vrečo. Učiteljica nam je prebrala dve zgodbi in smo zaspali. Zjutraj nas je zbudila super budilka. Za zajtrk smo imeli kruh in med. Potem pa smo imeli normalen pouk.

Vid Menegatti, 2. r

Gneča pri pomivanju posode. Foto: Darja Kogovšek

Igrali smo se kar v pižamah. Foto: Darja Kogovšek

Šolske postelje. Foto: Darja Kogovšek

NAŠA DRUŽINA

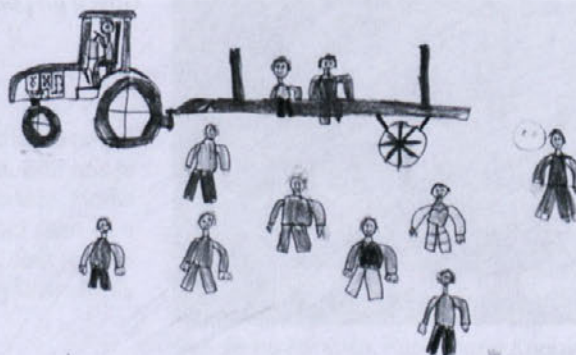
V moji družini nas je sedem. Moja sestra Maja nikoli noče gledati televizije, ampak zelo rada riše. Ko bo velika, bo slikarka. Sestra Ana pa zelo rada nakupuje. Sestra Larisa zelo lepo riše. Moja najstarejša sestra Karmen zelo ljubi pesmi glasbene skupine One Direction. Jaz imam zelo rada mamico in atija. Moja mamica zelo zelo dobro kuha. Moj ati me vsak večer žgečka. Naša družina je super!

Neža Bogataj, 2. r

Moj ati zelo rad gleda teličke in purane. Moja mami zelo rada uči učence. Jakob se zelo rad igra v kockah. Karla rada vadi klavir. Jaz zelo rad božam teličke in Iskro ter pomagam atu v hlevu.

Jošt Pintar, 2. r

Moja družina šteje štiri člane. Očetu je ima Dejan, mami Renata, bratu Marcel in meni Matic. Živimo v Zavratcu, v hiši, ki še nima fasade. Oče je mesar in je zaposlen v Ljubljani. Naredil je garažo. Pri delu mu zelo rad pomagam. Včasih grem z njim, ko kmetom zakolje prašiča. Mama dela v pralnici na Vrhniki. Doma kuha, pere, lika, zloga oblačila v omare. Meni in Marcelu pomaga pri domači nalogi in pri učenju. Marcel se zelo rad šali. Pomaga mi pri učenju. Hodi v 7. razred in veliko časa presedi pred računalnikom. Zunaj se igra s prijatelji. Tudi jaz se rad igram s prijatelji. Očetu in mami pomagam pri delu. Najraje kuham rižoto in pečem palačinke. V moji družini mi je zelo lepo.

Matic Tušek, 4. r

...

V naši družini je devet otrok, če štejem še mamico in atija nas je enajst. Ati je zelo fajn, če kam gre, mi zmeraj pusti, da grem z njim. Mami je tudi zelo fajn, če ji pomagam, je zelo vesela. Žiga se zelo rad igra z mano. Maša zelo rada peče biskvite, tudi jaz ji rad pomagam. Aljaž mi pomaga, ko rišem. Andraž mi večkrat posodi telefon. Karin mi iz Ajdovščine prinese sladkarije. Z Blažem skupaj čistiva zajcem. Žan in jaz skupaj igra-va igrico tank-ce. Lara mi je iz Indije prinesla svinčnik, ki mi je zelo všeč.

Vid Menegatti, 2. r

Naša družina je več vredna kot vse na svetu. Naša skupnost šteje 7 članov. Moja mama Martina je najboljša mama na svetu. Drugače ni izbirična, a najraje ima kiso zelje. Zelo dobro kuha in dolgo v noč pospravlja. Ati Mirko zelo rad dela zunaj in v gozdu. Ko spečemo in damo na mizo piškote, je takoj zraven in če ne umaknemo, bi pojedel vse. Je zelo za hece in velikokrat pove kaj novega in zanimivega. Imam 2 brata, Jurija in Matija, ki zelo rada nagajata. Velikokrat pa tudi poprimeta za lopato in začneta delat. Jurija moram včasih še popaziti, ker je najmljaši. Z Matijem včasih bereva pravljice in kaj ustvarjava. Imam pa tudi 2 prijazni sestri, Petro in Jerco. V družbi z njima mi je zelo lepo. Včasih se tudi skregamo, a se potem hitro vse uredi. Petra je zelo ustvarjalna in domiselna, zato z njo velikokrat kaj narediva. Jerca se zelo rada igra s punčkami in tudi zelo lepo poje. Samo še besedilo se mora naučiti. Med seboj si veliko pomagamo. Lepo je, da imam kraj, v katerem se počutim varno in kjer lahko zaupam vsem.

Manca Kavčič, 4. r

To je bil nepozaben medgeneracijski športni dan. Foto: Darja Kogovšek

TEHNIŠKI DAN 9. R OŠ IDRİJA V OKVIRU TEDNA KULTURNE DEDIŠČINE

Tomaž Mivšek

V torek 30. septembra so Zavratac obiskali v okviru tehniškega dneva trije deveti Osnovne šole Idrija. Tehniški dan je bil oblikovan na bazi tako, da so učenci spoznavali glavne elemente kulturne dediščine Zavrataca.

Kmalu po osmi uri so učenci prisluhnili kratkemu orisu Zavrataca na cerkvenem obzidju. Po ogledu panorame Zavrataca so se učenci razdelili v tri skupine, ki so odšle v različne smeri. Najbližje je imela tehniški postanek skupina, ki se je zbrala ob Možinatovi kašči in pajštu, kjer jih je vodila Jana Leskovec. V nadaljevanju so prisluhnili še Jožetu ob poslikanem čebelnjaku.

Druga skupina je odšla v Jakopnik, kjer se je kadilo iz zakurjene oglarske kope. Za celotedensko dogajanje ob kopi so poskrbeli: Alojz Kogovšek, Rado Kogovšek, Robert Rijavec in Marko Vehar. Oglarjenje je bilo prikazano v vseh segmentih priprave oglja. Od sestavljanja kope z lesom v prečnem profilu, do kadeče se kope in pomožnih

objektov okrog kope (oglarška bajta). Učenci so z zanimanjem prisluhnili zakonitostim kurjenja kope, kako nastaja oglje in koliko oglja skuha oglar v kopi. Največjo pozornost pa je pritegnil lesen »šporget«, na katerem ne sme manjkati brbotajoča polenta ali kunčje stegno.

Najdlje se je sprehodila tretja skupina, katere cilj je bil Štern Grič. Na kamnoseški lokaciji je Janko na kratko, a poučno predstavil tehniko kamnosekov. Z dleti je prikazal grobe in fine obdelave kamna, z zgodbo tudi zgodovino kamnosekov. Tehnika lomljenja kamnitih apnenčastih blokov, ki so jih močno načele škraplje, pa daje slutiti, da tudi včasih niso bili vsi kratke pameti. Najprej so navrtali delne luknje z dleti, jih zabili z jesenovimi palicami in nato zalili s kropom vode. Ko se je les napil vode, je kamniti blok počil.

Ko je vsaka skupina opravila ogled posamezne točke, se je po dogovorjenem seznamu odpravila na točko, kjer še

Deveti razred z razredničarko in ravnateljico OŠ Idrija Ivico Vončina pred staro hišo Šterngriča. Foto: Arhiv OŠ Idrija

ni bila. Ob 10. uri je bila malica pred zgradbo podružnične zavraške šole. Obenem so si učenci ogledali tudi notranje prostore najmanjše podružnice idrijske šole.

Tovrstno spoznavanje tehniške dediščine ima tudi druge pozitivne učinke. Učenci tako spoznavajo najvzhodnejši konec naše občine. Ob tem so v dobri uri prestopili tri različne občine: Občino Idrija, Logatec in Žiri. Zavraški otroci pa so imeli en dan na obisku »velike brate« iz zadnjega razreda OŠ. Menim, da s tovrstnimi obiski dajemo našim kulturnim spomenikom življenje, smisel in dodano vrednost.

*Takole kopo bi tudi midve znale sestaviti.
Foto: Arhiv OŠ Idrija*

*Prikaz Janka Rupnika klesanja v kamen.
Foto: Arhiv OŠ Idrija*

*Čebelar Jože med razlago.
Foto: Arhiv OŠ Idrija*

*Jana Leskovec opozarja
na kurišče v sušilnici sadja.
Foto: Arhiv OŠ Idrija*

ROMANJE NA BREZJE

Jože Lazar (Z. 16)

Cerkev sv. Felicijana in Primoža na Jamniku. Foto: Jože Lazar Z. 16

Pred nami je romanje na Brezje. Spet sem pozen, zopet mudim. Dobro, da je dan dovolj dolg in bomo lahko prišli do cilja prvega dne našega romanja na Brezje. Pot do tja poznamo, če ne, bomo pa koga vprašali, saj smo »doma«. Glede na težu let so najini koraki nekoliko krajši kot *Elektrovi*, a se ne dava. Tudi nahrbtnik je težji, čeprav v njem ni veliko. Sicer pa med potjo dobiš vse potrebno.

Ta pot je le malo drugačna kot tista na Sv. Goro. Kar nekaj časa je trajalo, da smo se domenili in odločili, da gremo enkrat peš od doma na Brezje. Vsako leto smo si govorili, da drugo leto pa res. Letos pa je napočil čas in odločitev, da gremo, drugače ne bi nikoli šli in bi ostalo le pri govoricah. Zadnji petek v mesecu septembru smo, točno ob desetih, začeli pri »bohku« Pri Tavčarju. Marjan je prišel z romanjem že dobro uro prej in imel že prvo pavzo v Zavrtaču ter si zaslužil enega »takratkega«.

Pot nas je vodila v Podklanec proti Žirem. To pot je marsikdo izmed nas neštetokrat prepešal, saj smo nekateri hodili v šolo v Žiri. Pač taki so bili časi, ni bilo še kombija, da bi nas vozil. Do Žirov smo hodili točno eno uro in pol. Prva pavza na poti našega romanja. Nakup hrane in pijače in gremo naprej, saj je še daleč. Iz Žirov gremo točno ob 12. uri proti Ledinici. Med potjo molimo Angel Gospodov, saj smo romarji. Gremo ob Sori, mimo

Sela, na Fužine, nato na Trebijo. Tu imamo kratko pavzo, malo je treba dotočiti. Od tu gremo kar čez hrib, saj je jesen, in pridemo v Podgoro. Pot nadaljujemo po cesti do Lipana. Tu reče eden izmed nas: »Tu gremo pa na en kafe, da nam da malo pospeška, pot je še dolga«. Po kratkem odmoru gremo naprej, kmalu zavijemo desno čez most in gremo naprej po levi strani Sore vse do Poljan. Tu hodimo nekaj časa po cesti, pa tudi po travniku. Vse naokrog se sliši ropotanje traktorjev ob siliranju koruze. Malo pred Poljanami smo naleteli na prepreko. Morali smo prečkati malo večji potok Brebovščica. Tu nas je bilo malo strah, saj smo se bali, da ne bo kdo izmed nas »šlafnu« noter. To bi bil »hec«. Posebej mene sta opazovala, kako bom prišel čez!

Kmalu pridemo do cerkve v Poljanah, ki je posvečena sv. Martinu. V jesenskih poplavah je bila poplavljen. Tu gremo čez most v center Poljan. Na Videm pridemo ob pol petih popoldne. Tu naredimo kratko pavzo, saj čas ni več naš zaveznik. Hitro gremo naprej, pa tudi korak je čedalje težji. Čaka nas nekaj vzpona. Bližnjice smo si kar po svoje izbirali, pa čeprav smo bili krepko zadihani. Še malo, pa bomo prišli na cilj prvega dne, v Javorje, pred gostilno Blegoš, kjer bomo prespali. Sedemo v jedilnico, na hitro ga damo malo na zob, saj nam je krepko vroče. Začeli smo brskati po nahrbtniku in ugotavljati, kaj smo

Na poti v Poljanski dolini. Foto: Jože Lazar Z. 16

pozabili doma, in si preoblekli prepoteno perilo. Za nami je bil kar dober »šiht« hoje. Pripravili so nam obilno večerjo, saj nam je kuhar na obrazu bral, da smo lačni. Po večerji gremo kmalu spat, a kaj ko *Elektro* ne more spati, ker njegov sosed žaga drva. Na vse mogoče načine ga je hotel utišati, pa mu ni uspelo.

Kot pravi romarji smo vstali zgodaj in se po obilnem zajtrku odpravili na pot. Na Četeni Ravani počakamo skupino romarjev iz Žirov, ki je prišla z avtobusom na Javorje. Tu imamo ob križu jutranjo molitev in molitev za srečno pot. Gremo naprej, saj je pot še dolga. Hodili smo po makadamu, asfaltu, po gozdnih in poljskih poteh. Okrog poldneva smo prispeli v Selce. Tu se ustavimo za kratek čas, popijemo kavo, pa tudi kaj drugega se je dobilo. Kot da bi se zmenili, srečamo našo krajanko, ki se je poročila semkaj. Iz Selc gremo točno ob 12. uri navzgor proti Lajšam in proti Jamniku. Ko pridemo na Jamnik, ob pol treh popoldne, se v daljavi vidijo Brezje, a pred nami je še nekaj hoje.

Pot nas vodi mimo Krope v Podnart. Tu nas čaka kratek postanek in vzpon na Srednjo Dobravo. Tu imamo krajši počitek za kratko okrepčilo. Kdor je hotel, je lahko pojedel enolončnico. Čas nas priganja in moramo iti naprej, saj imamo še dobro uro hoje. Sedaj, ko smo že blizu cilja in hodimo po ravnini, pride na vrsto molitev rožnega venca. Korak je čedalje težji.

Z Brezij se že sliši zvon in nam naznanja, da smo blizu. Vsak izmed nas, ki je šel od doma, je nesel s seboj v srcu svoje želje. Življenje gre naprej, misli potujejo od enega do drugega obraza. V srcu so misli, ki pojejo hvalnico Njemu in Mariji, ki sta bila z nami v duši in srcu. Za nami je dolga prehojena pot.

In še misel za konec. Za vse dejavnosti je potrebno nekaj sproščenosti in daru ter kanček dobre volje, tudi za romanje.

Veseli romarji na cilju pred kipom Janeza Pavla II.
Foto: Arhiv Jožeta Lazarja Z. 16

POČITNICE V ZAVRATCU

Družina Kotar

Na počitnicah sem bila v Sloveniji. Najprej sem šla v Ljubljano in tam obiskala našo babico in dedka. Vsak je imel skrivnostni predal. Enkrat sem z mamo šla v trgovino z oblekami. Tam je bila zelo prijazna prodajalka. Na obisk so prišli bratranci in sestrične in tudi mi smo šli na obisk k njim. V Zavrattu sem imela zelo prijazne prijateljice.

Zdaj pa hodim v angleško šolo. Napisala sem eno zgodbo.

The story of the two twins, the special snowflake queen and her daughter

One winter morning the two twins Hazel and Lila were downstairs unwrapping the presents from Santa Claus. Suddenly Hazel said to Lila: "Hey, guess what I've got. What a toy ipad. Best thing ever." Hazel was so excited. Then Lila thought, she had the best present. Then she said to Hazel: "I have the best present." They hid from each other and they did look weird. But when they did, they still laughed. So on they went. But when they went, they met the special snowflake queen and her daughter. They asked, what their names were. She invited them to her snowflake castle and there they had freezing tea and unfortunately they died. They had dreams.

The end.

Želim vam lepe božične praznike.

Amalija Kotar, 6 let

Jaz sem Peter in danes bom povedal par stvari o počitnicah v Sloveniji. Najprej smo bili dva tedna v Ljubljani. Šli smo si pogledat ostanke Rimske Emone. Zidovi so bili pol podrti, potem pa so jih dozidali, da izgledajo kot v rimskih časih. Nahitro zgleda, da ni nobene razlike. Pa je. Na koncu starega rimskega zidu so drobni kamenčki, da se vidi, kje je star in kje nov zid. Na sončni strani zidu je veliko luknjic. Našel sem več kot dvajset kuščarjev – martinčkov. Tri sem tudi ujel. Našel sem tudi pet centimetrov velikega črnega hrošča. Nekajkrat smo šli tudi na Rožnik.

Potem smo se preselili v Zavrtec. Doma v Angliji sem si že dolgo želel imeti pravo ovco ali ovna. To srečo sem dobil. Stric Franci mi je kupil flekastega ovna Cvetka. Oven je bil smešen. Rad je imel ljudi, da ga čohajo, božajo, dajejo hrano v usta, ga dvigujejo. Kadar sem šel stran, je tekel za menoj. Če pa ni bilo pri njem nikogar, se je naglas

drl. Večkrat smo ga gnali na sprehod do Rupnikovih Rup. Cvetka je držal stric Franci, mi pa smo zraven hodili in tekli. Naprej od Rupnikovih Rup ni nikoli hotel iti, zato smo se obrnili in ga gnali domov. Če smo zraven tekli, je smešno postrani skakal.

En dan smo šli peš na Vrh Svetih Treh Kraljev. Na poti smo našli veliko gob, tako veliko, da je vsak imel svojo. S seboj sem imel tudi knjigo o zdravih rastlinah. Našel sem divjo meto in si prebral v knjigi, za kaj se uporablja. Pomaga, da lažje dihaš. Slikali smo se zraven cerkve, pogledali, v katero smer so gore, Ljubljana in Zavrtec.

Predzadnji dan počitnic sem hotel iti še k Strojerju pogledat živali. Z menoj je šla teta Apolonija. Med potjo sva videla veliko malin in jih tudi jedla. Pri Strojerju je bil mucek, ki je takoj pritekel k nama. Pestval sem tudi majhnega mucka in piščančke. Božal sem konja. Imajo tudi psa, ki mu je ime Charlie. Nazaj grede sva nabrala velik lapuhov list in si iz njega naredila smešen klobuk.

To je, kar sem delal jaz med počitnicami. Kaj ste pa delali vi?

Peter Kotar, 8 let

To poletje sem bil na počitnicah v Zavrattu.

Vsak dan sem se zgodaj zbudil (ob šestih), da sem lahko šel v hlev. Tam sem božal teličke in dal bikom za jest hrano. Ko se je to zaključilo, je Franci odvezal krave, bike in teličke in smo jih gnali na pašo. Nato smo prižgali krta in skidali gnoj.

Stric Franci je že lani naredil velik čebelnjak. Na panjih so zelo lepe slike raznih živali, ki jih je Franci sam narisal. Je pa tudi s čebelami kar dosti dela. Veliko moraš vedeti.

Konec poletja jim je potrebno dati hrano, da si naredijo zalogo medu za zimo. S Francijem sva skuhala sladko vodo in jo vsake nekaj dni dala jest čebelam. Šel sem z njim tudi na Lanevše, kjer ima v gozdu majhno leseno hišico in tam nekaj panjev čebel. Tam okrog rastejo različna drevesa, med njimi je kar veliko kostanjev. Upam, da drugo leto ne bo toliko dežja in bodo lahko čebele nabrale več medu. Nekega večera, ko smo nesli na Lanevše čebelam jest, smo tam videli srnjaka in srno, ki sta se prišla past.

Letos smo imeli v Zavrtaču novo žival. To je bil oven Cvetko, ki je zelo lep. Ima črno in belo volno. Velikokrat smo ga gnali na sprehod v gmajno. Tekel je za mojim bratom Petrom. Cvetko je kar pameten. Rad je jedel slive, ki smo mu jih dajali v gobček. Slivo je pojedel, koščico pa pljunil ven.

Vsak dan smo se igrali s prijatelji, največ z Mitjem, Robijem in Matijem. To leto je bilo v Sloveniji zelo veliko gob, ker je bilo veliko dežja. Nabrali smo jih veliko. Največkrat smo našli marele, pa nekajkrat tudi gobane, jurčke in lisičke. Videli smo tudi veliko drugih, neužitnih gob. Te zgledata lepe, pa tudi čudne. Enkrat smo šli do slapa pri Bezjaku. Prejšnje leto je bilo zelo vroče poletje in smo se šli v vodo kopat. Letos je bilo premrzlo. Zraven velike reke Črne je bil majhen studenec. Voda je zgleдалa dovolj čista in smo jo lahko pili. Bila je res dobra.

Moj ata je več dni z motorko žagal grmovje in ga nosil na kup. Na koncu naših počitnic smo ta kup zakurili. Bil je velik kres. Na koncu smo v žerjavici pekli krompir. Mitja je prinesel tudi hrenovke. Nataknili smo jih na palico in spekli. Drugi dan smo na kupu, kjer je bil kres, našli še vročo žerjavico. Naložili smo še palice in spet zakurili. Še enkrat smo pekli krompir.

To so bile glavne stvari, ki smo jih delali v Sloveniji med počitnicami.

Leon Kotar, 10 let

Vir: Internet

Živjo, jaz sem Filip in živim v Angliji. Vsako leto pridem na počitnice v Slovenijo. Ponavadi začnem šteti dneve do poletnih počitnic okrog novega leta in si številke zapišem na koledar. Največ časa sem pri starem atu in stari mami v Zavrtaču, kjer je zelo lepo.

Ko bom velik, bom velik kmet. To leto sem se učil voziti Francitove traktorje. Šlo mi je kar dobro. Zelo rad sem v hlevu. Biki me imajo radi in se mi pustijo božat. Z Leonom sva jim vsak dan nabirala jabolka in jim jih dajala v usta. Vsak dan smo si za v hlev oblekli posebne "štalske cunjne", ki nam jih je lansko leto prinesel Miklavž. Moj "štalski pajac" je vojaško zelen, Leonov moder, Petrov pa rdeč. Take so tudi naše najljubše barve. Vsak dan smo s stricem Francijem dali živini jest, pomolzli mleko, gnali živino na pašo in pospravili gnoj v krta. Potem smo gnali ven še ovna Cvetka. Cvetko je bil poleti še zelo priden, zdaj pa pravi Franci, da je včasih lump, ker buta ljudi. Tudi poleti je enkrat podrl mojega brata Leona. Na njega je bil hud, ker mu je večkrat nagajal.

Čez dan smo se veliko igrali s prijatelji. Pred Goznikovo hišo smo že lani naredili nogometno igrišče. Iz lesa smo zbili dva gola. Vsak dan smo igrali nogomet z Mitjem in Robijem. Plezali smo tudi po drevesih. Enkrat sva z Mitjem šla na drevo. Potem pa so spodaj prišli biki, krave in telički in nisva upala dol. Kar nekaj časa sva morala počakati, da so odšli, potem pa sva hitro pobegnila dol in stekla domov. Igral sem se tudi z našim prijateljem Matijem. On ima dva traktorčka. Vozili smo se po bregu in se na koncu prekucnili. Veliko smo se smejali.

Še ena zelo zanimiva stvar – letos smo tudi streljali z zračno puško v tarčo. Naredili smo tekmovanje. Vsak je dobil pet nabojev. Meni je šlo zelo dobro in sem zadel vsaj enkrat sredino v petih streljajih, enkrat pa celo dvakrat. Premagal sem Mitja, Robija, Leona, Petra, Matija, Amalijo, Valentino, mojega ata in še veliko drugih.

Lepo je bilo tudi nabirati gobe. Pobrali smo jih res veliko. Največ je bilo marel, nekaj tudi velikih gobanov in majhnih jurčkov. Moj brat Peter je našel zelo majhnega jurčka in mu je dal ime Jurij Jurček. Vsega skupaj smo nabrali čez stopetdeset gob, to je z lisičkami vred. Najbrž so vse tehtale kakih dvajset kilogramov.

Naslednje leto poleti pridem nazaj v Zavrtačec.

Filip Kotar, 11 let

PEVSKI PIKNIK

Tomaž Mivšek

V letošnjem letu smo se pevci zbrali na pikniku na kmetiji odprtih vrat Šinkovc. Že tako je bilo težko izbrati termin, da je imela večina pevcev prosto popoldne. Potem pa smo še vsi skupaj zaskrbljeno gledali v nebo. Če je že zaradi slabega vremena odpadlo petje na Kredarici, smo imeli vsaj pri izbiri datuma piknika več sreče.

Bila je ena redkih sončnih nedelj v septembru. Andreja, Darja, Ksenija, Sašo in Tomaž smo skrbno pripravili vse potrebno. Dovolj mesa za žar. Dovolj družabnih iger, ki so spominjale na oratorij za velike otroke. Dovolj kave in ostale pijače. Za vse je poskrbela ekipa Brenčičevih, pevci pa smo uživali.

Dan se je hitro sukal okrog. Po slastni jedachi z žara, smo pevce in njihove družinske podporne člane razdelili v štiri ekipe. Tako smo s hitrim tempom posneli selfie vsake skupine posebej, poskočili z zavezanimi nogami po travniku, prikazali izvrsten izmet balincev na poskakajočem makedamu in povlekli debelo vrv med skupinami. Ob koncu je vsako skupino čakal še glasbeni preizkus. Prepoznavanje zimzelenih melodij. V tej pevski disciplini, so se najbolj odrezale skupine, ki so bile bližje zvočnikov radia. Tako je bila na koncu razlika v dobljenih točkah v prid zmagovalni ekipi resnično visoka.

Selfie skipine. Foto: Robert Rijavec

Najmočnejši cvet našega zbora. Foto: Robert Rijavec

Pevski piknik se je, kot je v navadi, prevesil v nogomet. Otroci pa so iz vseh mogočih lukenj kmečkih poslopij bezali na plano še najbolj pogumne domače živali, ki so iskale primerne zatočišča. To je bilo hecno gledati te male živali, ko je otroški živžav potihnil. V momentu so zavzele nazaj celotno domače dvorišče in pokazale, kdo je gospodar domačih zelenic. Pevci pa smo se polni vtisov lepega druženja in polnih želodčkov vračali proti domu.

Tokrat je tehnika delovala kot je treba.
Foto: Robert Rijavec.

URHOVA NOGOMETNA TEKMA

Mojca Lazar

Ob koncu tekme
smo bili
zmagovalci vsi.
Foto: Jože Lazar
Z. 25

Kot že tradicionalno, je tudi letos v okviru praznovanja Urhove nedelje potekala nogometna tekma. Ponovno se je odvijal »večni derbi« med oženjenimi in lejdik. Tudi letos so zmagali lejdik, čeprav so se tudi oženjeni »dobro držali«. Zmaga je bila namreč odločena šele po podaljšku, saj je bil rezultat ob koncu 2. polčasa izenačen. Seveda pa nismo bili niti lačni niti žejni. Tudi drugo leto pričakujemo tesen dvoboj do zadnje minute.

VESELICA Z MODRIJANI

Metka Lazar

PGD Zavratac je tudi letos, 19. 7. 2014, organiziral veselico, na kateri so nas zabavali vsem dobro poznani Modrijani. Na ta dogodek smo se začeli pripravljati že zelo zgodaj, saj smo se vsi zavedali, da bomo morali trdo poprijeti za delo, če bomo hoteli izpeljati veselico kot je treba. Tako smo si razdelili naloge, od strežbe za »šankom« in v kuhinji, srečelova, redarstva, prevoza s kombiji do prizorišča in drugih nalog. Prišlo je veliko ljudi in zelo smo bili veseli, da je veselica uspela. Ker pa bo kmalu julij 2015, se počasi pripravljamo na 30-letnico delovanja našega prostovoljnega gasilskega društva, kjer nas bodo zopet zabavali Modrijani.

Obisk na Modrijanih ni vprašljiv. Foto: Arhiv PGD Zavratac

PEČEMO

OREHOVA POTICA

Testo:

60 dag moke

3 dag kvasa

2 dl mleka

14 dag sladkorja

14 dag masla

4 rumenjaki

1 sladkor

nastrgana limonina lupinica

Nadev:

40 dag orehov

2 dl mleka, še boljše sladke smetane

25 dag sladkorja

2 žlici ruma

2-3 beljaki

1. Pripravi kvasec; kvas zmešaj z žličko sladkorja, žličko moke in nekaj žlicami mleka ter pusti vzhajati. Če uporabljaš kvas v prahu, zadostuje en paket (navadno piše za 50 do 70 dag moke), v tem primeru ga kar vsuješ v moko.

2. Pripravi nadev; orehe in sladkor prelij s sladko smetano (po želji jo zavri, ni pa nujno), kateri si dodal/a rum. Na koncu dodajaš sneg iz beljakov - dokler nadev ni primerno mazav, ne sme biti preredek.

3. Pripravi testo; vse sestavine daj v skledo in zmešaj tako kot testo za kekse, ne pozabi dodati kvasca. Če uporabljaš okrogel model, testa ni treba razdeliti na dva dela. Razvaljaj ga, premaži z nadevom, posuj z naribano limonino lupinico, zvij ter daj v pomaščen pekač. Pokrij in pusti vzhajati, najbolje čez noč, drugače pa vsaj 6 ur.

4. Peci na 180 stopinjah Celzija eno uro do eno uro in pol, odvisno od modela. Pečeno potico nekaj časa pusti v pekaču, nato pa jo zvrni na tkanino in prekrij. Ohlajeno posuj s sladkorjem v prahu.

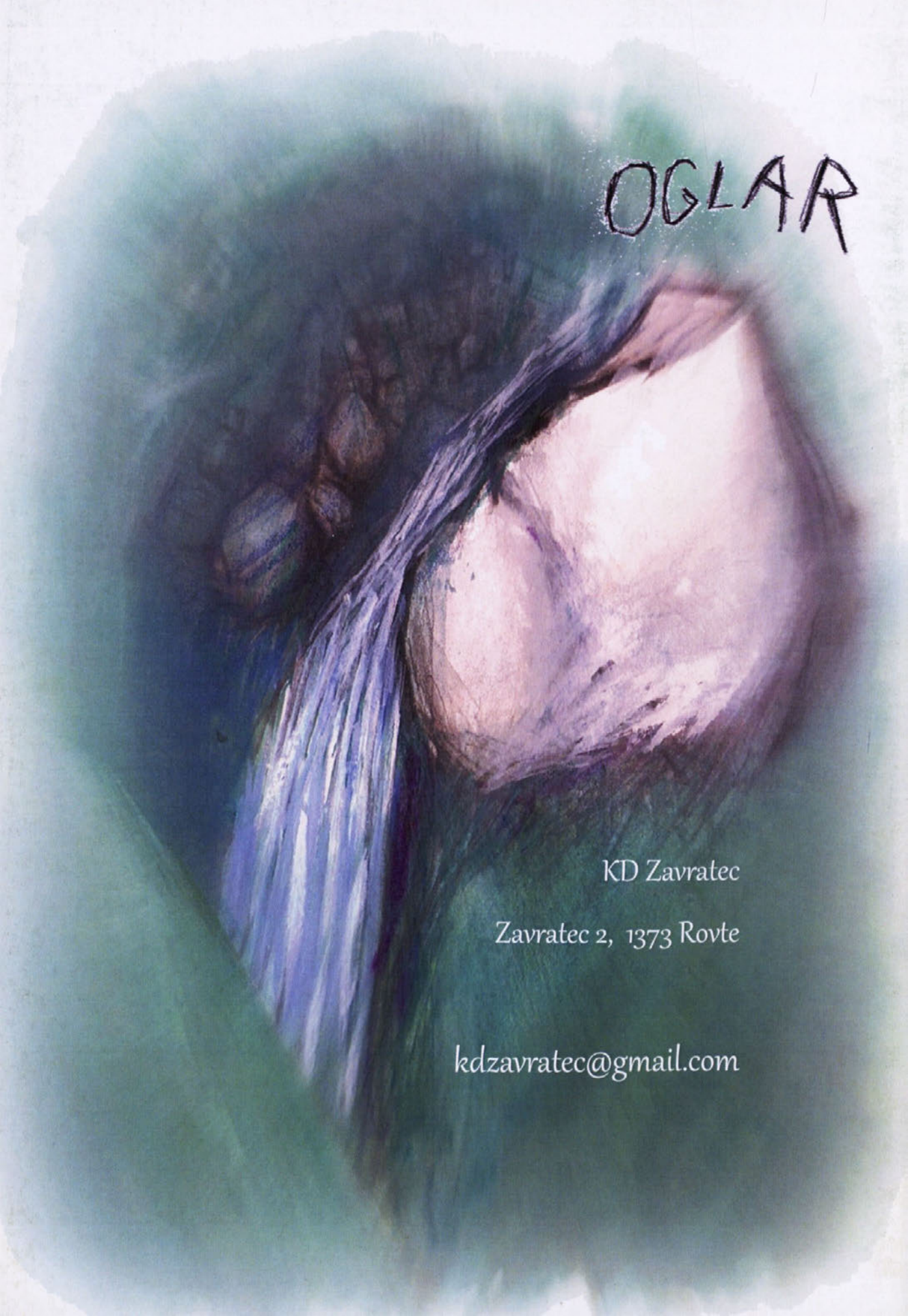
Vir: www.kulinarika.net.

**NAGRAJENKA NAGRADNE KRIŽANKE IZ JULIJSKE ŠTEVILKE JE
MAGDA GANTAR IZ PREDGRİŽ**

**Za sodelovanje se ji iskreno zahvaljujemo.
Za nagrado, bo prejela sladke domače ekološko pridelane dobrote.**

OGLAR

KD Zavratac

Zavratac 2, 1373 Rovte

kdzavratac@gmail.com